ההשכלה הגבוהה
בעידן הפוסט קורונה

Higher Education in the Post Corona (PC) Era

Online Conference
Tel-Hai college

כנס מקוון

7.7.21

המכללה האקדמית
תל-חי

חוברת הכנס <<

תל-חי
המכללה האקדמית

Tel-Hai
College

דברי פתיחה

עולם ההשכלה הגבוהה עבר החל ממרץ 2020 טלטלה עזה, לראשונה מאז מלחמת העולם השניה. הלימודים בקמפוסים ברחבי תבל הופסקו וחוו מעבר ללמידה והוראה מרחוק. מעבר חד שהיה מורכב עבור סגל ההוראה והסטודנטים. המעבר זימן אתגרים מרובים שכללו גם מרכיבים טכנולוגיים אך גם אתגרים אנושיים, פדגוגיים, אקדמיים הוראתיים ולימודיים.

הכנס מבקש לשמש אכסניה להחלפת דעות, התבוננות אקדמית, מחקר וגיבוש תובנות לכל בעלי העניין שהיו שותפים לתהליך תוך ניסיון לתת מענה וכיווני מחשבה אודות היום שאחרי.

אוריינות המידע המשתנה לנגד עינינו והשינויים הטכנולוגיים התכופים מהווים גורם מרכזי בקרב הדור הצעיר, ומעצבים את עולמם מבלי לתת את הדעת לסוגיות כמו: למידה והוראה בעידן עתיר תמורות.

הידע והמידע המצטבר בקרב אנשים הניזונים מרשתות חברתיות מבלי היכולות ליישם ביקורתיות ושיפוטיות, הבנה בין עיקר לתפל, בין נכון לשגוי מעוותות לעיתים את המציאות בה אנו חיים.

נשאלות היום שאלות רבות באקדמיה לגבי היכולות האקדמיות הנדרשות לרכישת השכלה, ביצוע מחקר ־ מעבדה בתנאים אחרים ושונים ומיומנויות רבות אחרות מוטות עתיד. בעיקרן: כיצד יכשירו מוסדות ההשכלה הגבוהה היום את אזרחי המחר לנוכח המורכבות שהמציאות הנוכחית והעתידית תזמן.

ד"ר איתן סימון - יו"ר הכנס

חברי ועדת ההיגוי האקדמית:

ד"ר אביבה אבידן, ד"ר אביטל הכט, ד"ר אופיר בנימין, פרופ' דורית אלט, ד"ר דינה ציבולסקי, ד"ר דפנה שוורץ-אשר, ד"ר דפנה דיסני, ד"ר יונית ניסים, ד"ר נטע רבהון-דמתי, פרופ. ניצה אריאל, ד"ר ענת רביב, ד"ר רונן ברגר, ד"ר רוקסנה רייכמן.

ריכוז הכנס: פנית כורידן, גב' אורנה ועקנין

מייל: conference@telhai.ac.il טלפון : 04-8181841

מושב מס' 1 <<

מנהיגות מסתגלת במצבי משבר ואי ודאות

ראש המושב: ד"ר אסנת בשנקין בשיתוף עם פרופ' זהר מור

חזרה לקמפוס: אתגרים והתמודדות של החוג לבריאות הציבור במכללה האקדמית אשקלון

ד"ר אסנת בשקין, פרופ' זהר מור

החוג לבריאות הציבור, המכללה האקדמית אשקלון

התפרצות נגיף הקורונה בשנה האחרונה הובילה למשבר בריאותי עם השלכות חברתיות, כלכליות ופסיכולוגיות. במישור האקדמי, המוסדות להשכלה גבוהה נאלצו להתאים במהירות את אופי ההוראה בהתאם להנחיות המשתנות של משרד הבריאות ושל המועצה להשכלה גבוהה תוך התייחסות לחששות הסטודנטים והמרצים. העולם האקדמי, המורגל להתנהל תוך שגרה קבועה ויציבה הממוקדת בקמפוס, נאלץ להתמודד עם ההכרח לשמר את איכות ההוראה והלמידה, כמו גם את המשך המחקר בעת המשבר.

המכללה האקדמית אשקלון מונה כ-3700 סטודנטים הלומדים לתואר בוגר ומוסמך. התואר הראשון בחוג לבריאות הציבור פועל במסגרת בי"ס למקצועות הבריאות מזה כשבע שנים, ומונה כ-100 סטודנטים. לעת עתה, המכללה האקדמית באשקלון היא המוסד היחיד המציע לימודי תואר ראשון בבריאות הציבור. תוכנית הלימודים ייחודית וכוללת הוראה בקבוצות קטנות, שילוב של סיורים לימודיים ופרויקט גמר מעשי-מחקרי בשנה האחרונה. קהל הלומדים בחוג כולל סטודנטים צעירים המגלים עניין בבריאות הציבור, יחד עם עובדי מערכת הבריאות המבקשים להשלים תואר אקדמי לצורך קידום מקצועי. החוג מתאפיין ברב תרבותיות, וחלק מהסטודנטים מגיעים מהפזורה הבדואית בדרום.

כפועל יוצא מהמיקום הגיאוגרפי ומחוסר היציבות האזורית, נצבר במכללה ניסיון בהתמודדות עם הפסקות לימודים זמניות עקב ירי טילים. הניסיון הקודם אפשר למכללה להגיב במהירות לשינויים בעקבות התפרצות נגיף הקורונה. במקביל, אנשי המקצוע מהחוג לבריאות הציבור, כבעלי ניסיון באיתור ובבלימת מגיפות, סייעו להנהלת המכללה לגבש מדיניות הוראה בקמפוס בהתאם לנהלים, באופן המבטיח את בריאות הסטודנטים והסגל. לצורך תמיכה במרצים שנדרשו להמשיך את ההוראה מרחוק, תוך הישענות על אמצעים אלקטרוניים, הוקם במכללה מרכז לחדשנות טכנו-פדגוגית. אנשי המקצוע במרכז תמכו במרצים וסיפקו כלים מתאימים בכדי לפתח כישורי הוראה איכותית וחדשנית, בהלימה לעידן הדיגיטלי של המאה ה-21, אגב שיתוף פעיל של הסטודנטים וגיבוש יכולות הערכה חלופיות של ההישגים בלימודים.

לפי שחומר הלימוד בחוג כולל התייחסות לאיתור, מניעה וטיפול במגיפות, הרי שחווית ההתמודדות של הסטודנטים מהחוג לבריאות הציבור עם התפרצות נגיף הקורונה הייתה שונה מזו של שאר הסטודנטים במכללה. הסטודנטים בחוג היו יכולים להתרשם מתוך הניסיון האישי שלהם על ההיבטים השונים הכרוכים בשליטה על פנדמיה, ולהבין הלכה למעשה כיצד מתמודדות רשויות הבריאות בארץ ובעולם עם משבר בריאותי - היבטים שעד כה נלמדו באופן תיאורטי גרידא בין כותלי כיתת הלימוד בקורסים השונים שבחוג. חלק הסטודנטים אף לקח חלק מעשי בהתנדבות בסוכנויות בריאות ובארגונים מהמגזר השלישי, וכן כחוקרים אפידמיולוגים של ממש במשרד הבריאות.

במקביל לתחושת ההקלה שליוותה את הדעיכה בעומס התחלואה בראשית חודש אפריל 2020,

נתקבלה החלטה לשוב ללימודים פרונטליים המשולבים בלמידה מרחוק. ההוראה ההיברידית שנבחרה כפתרון זמני למצב הדינמי הציפה אתגרים חדשים. מהם ניתן למנות את הקשיים הרגשיים של חלק מהסטודנטים, שדיווחו על מצוקה, חרדה ופגיעה ברווחה הנפשית, החברתית והפסיכולוגית. בנוסף, ההוראה מרחוק העמיקה את אי השוויון בין הקבוצות האתניות השונות שלומדות בחוג והעלתה קשיים בהשלמת הפערים. סטודנטים מהשנים הראשונות, לא זכו לממש את החוויה האקדמית המלאה הקשורה להווי החיים הסטודנטיאליים ולתחושת הקרבה שנוצרת באופן טבעי בין הסטודנטים במהלך הלימודים לתואר. זאת, בנוסף למורכבות הטכנית הכרוכה בהוראה ההיברידית.

החזרה ללימודים בקמפוס דורשת גיבוש מדיניות להיערכות עתידית להוראה בחוג, לרבות שינויים בתוכנית הלימוד, ובמיוחד באופי ההתנסות המעשית בשנה האחרונה ללימודים, בהתאמת סיורי שטח להנחיות משרד הבריאות וחשיבה מחודשת על לימודים היברידים כחלק ממערכת השעות גם בהמשך התואר. כחוג העוסק בהוראה והכשרה בתכני בריאות הציבור, אנו רואים את לקחי ההתמודדות עם משבר הקורונה כהזדמנות להתפתחות ולהתרחבות ההוראה והמחקר בחוג, להעמקת הקשרים בין האקדמיה לשטח והגברת המעורבות של הסטודנטים בחוג עם הקהילה. הסתגלות מהירה לשינויים הבריאותיים והתאמת הלימודים למצב הדינמי, מאפשרות לשמור על איכות ההוראה והגשמת יעדי ההשכלה הגבוהה.

ההוראה והלמידה: בצומת דרכים של ההשכלה הגבוהה בישראל

פרופ' ניצה דוידוביץ ופרופ' רבקה ודמני-אוניברסיטת אריאל בשומרון

המחקר הנוכחי בחן את דעתם של סטודנטים ומרצים על יתרונותיה וחסרונותיה של ההוראה המקוונת מהיבטים שונים, בראייה מערכתית, רב מוסדית.

ממצאי המחקר עולה כי מידת ההעדפה ללמידה מקוונת אינה גבוהה: פחות ממחצית הסטודנטים וכשליש מהמרצים הביעו העדפה ללימוד באופן מקוון. שתי הקבוצות ציינו את חוסר האינטראקציה האישית החברתית והרגשית (SEL עם סטודנטים ומרצים כאחד החסרונות העיקריים של הלמידה (ההוראה המקוונת. רוב הסטודנטים והמרצים אינם תופסים את הלמידה המקוונת כמספקת להם יתרון מבחינת איכות ההוראה והלמידה עצמה.

חיסכון במשאבים הינו אחד מנקודות היתרון של למידה מקוונת כפי שנתפסים על ידי הסטודנטים. עם זאת — רובם אינם תופסים את הלמידה המקוונת כמספקת להם יתרון מבחינת איכות הלמידה עצמה. ראוי לציין, כי שיפור היכולת ללמוד באופן מקוון הינו המדד המשפיע ביותר על מידת ההעדפה של סטודנטים ללמידה מקוונת, אך רק 39% מהסטודנטים סבורים כי הלמידה המקוונת אכן מציעה להם יתרון כזה.

תפיסת כדאיות ההוראה המקוונת עבור הסטודנטים ומידת עניין סדר ארגון ובהירות בהוראה הם גורמים שמשפיעים מאוד על העדפה של הוראה מקוונת בקרב המרצים, אך פחות ממחצית המרצים סבורים כי יש בהוראה מקוונת התכונות הללו. ראוי לשים לב לכך שמרצים מבוגרים מעדיפים פחות את ההוראה המקוונת לעומת צעירים, אולי כי הם חשים קשיי הסתגלות חזקים יותר להוראה בשיטה זו.

הן הסטודנטים והן המרצים סבורים כי למידה/הוראה מקוונת אינה מתאימה באותה מידה לכל סוגי השיעורים: שתי הקבוצות סבורות ברובן כי ניתן ללמוד שיעור עיוני באמצעות הוראה מקוונת, אך מעטים סבורים כי ניתן ללמוד סדנא או שיעור מעשי בדרך של למידה מקוונת.

הסטודנטים מעדיפים למידה מקוונת בשיטה של שיעור מקוון סינכרוני על למידה מקוונת באמצעות הרצאות מצולמות, וחלקם סבורים כי הדרך הטובה ביותר ללמוד באורח מקוון הינה שילוב בין השיטות.

כעשירית מהסטודנטים מדווחים כי קיימת בעיה המונעת מהם ללמוד בצורה מקוונת. הקושי העיקרי שעליו מדווחים הסטודנטים הוא חוסר בטכנולוגיה המאפשרת יישום הלמידה המקוונת (מחשב, מיקרופון, מצלמה וכדומה), וקשיים נוספים הינם חוסר בתנאי לימוד נאותים וקושי בהסתגלות ללימודים מקוונים. רובם ככולם (90%) ציינו כי יש להם המשאבים והכלים הדרושים ללמידה מקוונת.

על-פי הערכות הסטודנטים, לא נמצא כי השימוש בטכנולוגיה הוא מושכל, כמו גם משפיע על איכות מעשה ההוראה. נראה כי השימוש שחברי הסגל עושים הוא טכני ופחות פדגוגי.

ניתן להסביר את הביקורת הנשמעת מפי הסטודנטים שלא לוקחים בחשבון כי קיים הבדל ניכר בין למידה מקוונת בשעת חרום ולמידה מקוונת בשיגרה, הדורשת תכנון מחדש של הקורסים כולל חשיבה פדגוגית מעמיקה. לכן, מי שחווה למידה מרחוק בחירום לא נחשף באמת ללמידה מרחוק איכותית ועל כן עשוי לגבש חוות דעת שלילית על למידה מרחוק.

המדדים להצלחה ולאיכות ההוראה בעת חרום ובעת שגרה שונים. בעת חרום על המרצים היה לעמוד פחות בקצב ההתקדמות בחומר מתוך הבנה שפרק זה עשוי להסתיים בקרוב וניתן יהיה להשלים פערים מה שאין כך בזמן שגרה. גם במקרה זה הסטודנטים דרשו מהמרצים יותר מקצועיות בהוראה המקוונת והכנה של חומרי לימוד איכותיים ולאינטראקציות מתקדמות שמערכות מקוונות מאפשרות, כמו אינטראקציה בין הסטודנטים לבין המרצים, דיונים, עבודה בקבוצות בחדרים, סביבות שיתופיות, ועוד.

הסטודנטים והמרצים ציינו את חוסר האינטראקציה האישית החברתית והרגשית

(SEL — Social and Emotional Learning) עם סטודנטים ומרצים כאחד החסרונות העיקריים של הלמידה/ ההוראה המקוונת. ממצאים אלה מתכתבים עם המודל של סלמון (Salmon, 2019) הטוענת, כי בכל תחילת קורס מקוון , לאחר התגברות על הקשיים הטכניים, יש לפתח חיברות בין הלומדים, לעודד אותם לשלוח מסרים זה לזה ולבסס את זהותם ברשת. שלב זה הוא חיוני ביותר לביסוס הוראה/למידה יעילה בהמשך.

מסקנות והמלצות עיקריות: המחקר שופך אור על תפקידו של המרצה בעידן הדיגיטאלי, במעשה ההוראה ובמיוחד — על תפקידם של הגורמים המקצועיים האחראיים על ההוראה והלמידה במוסדות האקדמיים על היבטיה הפדגוגיים. העולם הפדגוגי החדש מחויב להציב לעצמו מטרות מחודשות ולנסח מחדש את דמות המורה החדש: הפדגוג הדיגיטלי. על הפדגוג הדיגיטלי להבין את ההזדמנויות החדשות שטמונות בעולם הטכנולוגי ליצירת סביבת למידה שתתמודד עם משימות רבות, מגוונות וערכיות יותר מאי פעם (Benade, 2017).

רוב המחקרים המוסדיים בנושא תקשוב מתמקדים במספר הקורסים הנלמדים, במספר הסטודנטים המשתתפים ובמידת ההצלחה של ההוראה המקוונת. הם כמעט שאינם מתייחסים לאופן שבו אפשר לנצל את ההוראה המתוקשבת, כדי לשדרג את ההוראה ואת הלמידה, ולהשתמש בממדים המקוונים כדי להשביח נושאים פדגוגיים שונים, כגון אינטראקציות בין הסגל לסטודנטים או השבחתם של תכני הקורס.

מתוך ההכרה שעידן הקורונה מזמן חשיבה שיש בה שינוי פרדיגמטי, יש לצאת למשימת גילוי והטמעה של פדגוגיות חדשות, המתאימות באופן ייחודי לטכנולוגיות החדשות שיימצאו. כדי לשפר את ביצועי המרצים בהוראה, יש לחזק את ההיבטים הפדגוגיים של הכלים הטכנולוגיים החדשים; יש להציע תוכנית, המטמיעה את הכלים החדשים כחלק בלתי נפרד מהפרקטיקה של ההוראה ולא כאמצעי עזר חיצוני לתהליך ההוראה והלמידה.

מחשבות והרהורים על מנהיגות במצבי משבר ואי ודאות בהשכלה הגבוהה

ד"ר אביבה אבידן , המכללה האקדמית גורדון

מערכות החינוך בארץ ובעולם כולו מפתחות תוכניות ודרכי פעולה להתמודדות עם האתגרים שמציבה בפניהן מגפת הקורונה בשנה האחרונה. בחודשים האחרונים אנו עדים לתהליכי למידה מרובים ושיתוף בידע שמטרתם לשפר את תפקודן של מערכות החינוך בתקופה זו ובעתיד לבוא. אנשי מקצוע ממדינות שונות משתפים בנתונים, בקביעת מדיניות ובהצגת ידע מחקרי רלוונטי. במציאות של סגירת בתי הספר, מערכות החינוך כולן- והעומדים בראשה - מנהלים ומכשירי מורים מהגיל הרך ועד לאקדמיה- עוברות לצורות שונות של למידה מקוונת ונערכות להמשיך בכך לאורך זמן תוך התאמתן לדרכי ההוראה המקוונות ולדרישות החדשות מצד התלמידים והסטודנטים.

מטרת הדיון הנוכחי הינה לעורר דיון ולהתחיל חשיבה שתקדם הצעות לקראת מחקר עתידי שיבחן את הנושא זה. השאלה העומדת בבסיס דיון זה הינה- האם ישנו סגנון מנהיגות מתאים שיענה על מכלול הצרכים והדילמות החינוכיות והחברתיות בעידן הפוסט קורונה הנדרש מצד המובילים במערכת ההשכלה הגבוהה ומהו המתאים ביותר? במסגרת הדיון יוצגו שני סגנונות של מנהיגות- המנהיגות המסתגלת והמנהיגות המובילה אקלים של דאגה ואכפתיות וייבחנו ההבדלים ביניהם. האם המנהיגות המסתגלת המצריכה יצירה של מענה ייחודי, מנהיגות המושתתת על אותנטיות ומקוריות ומסגור מחדש של האתגר הקיים היא המתאימה ביותר בתקופה זו של שינויים ואי וודאות? בהגדרתה, המנהיגות המסתגלת מבוססת על מה שניתן לכנות כ"אתיקה של פעולה", שעיקרה מצוי בשאלה- איך ראוי לפעול לאור השינויים? ומתוך כך בוחנת מחדש גם את השאלה -מי אנחנו? מה תפקידנו המחודש? או שמא זו המנהיגות המובילה אקלים של דאגה אכפתית כפי שהיא מכונה ע"י חוקרים בתחום בעולם ובארץ. מנהיגות המאופיינת באתיקה של אכפתיות דורשת כשירות שכלית ורגשית של המחנך והמנהל ולכן השלכותיה על הכשרת המורים וההשכלה הגבוהה מרחיקות לכת. מנהיגים המפעילים סגנון מנהיגות שכזה עשויים להשפיע במיוחד בתקופות של משברים, שינויים ואי ודאות כמו בעידן הפוסט קורונה

Distributed academic leadership in times of crisis

ד"ר נועה שפירא-מט"ח-המרכז לטכנולוגיה חינוכית

Subject: Adaptive leadership in situations of crisis and uncertainty in an age of change in higher education

COVID-19 posed many challenges to academia which impacted all stakeholders and may have changed the face of higher education. Academic leadership, specifically department chairs, stood in the frontline and dealt with the adversities. Unraveling the means by which academic leadership dealt with the crisis, may shed light on ways by which academia may address future challenges.

Our study examines department chairs' leadership during the initial breakout of COVID-19, to learn about the leadership approach that they employed, and the ways they used to cope with the new uncertain situation. Semi-structured interviews of department chairs (N=9) are analyzed using qualitative interpretive methodology.

Our analysis adopted the distributed leadership approach, with the view that the higher education sector requires a less hierarchical approach and more adaptive leadership, in particular in face of complex challenges such as those imposed by the COVID-19 crisis (Fernandez & Shaw, 2020). Distributed leadership is a new, adaptive, participatory, and collaborative approach to academic leadership.

As such it embraces: a) all stakeholders, institutional employees, and teams' networks; b) academic roles of teaching, learning, and research; c) indirect roles of designing new environments for learning and teaching; d) supporting and directing students; and e) providing the specialized and professional activities that underpin contemporary universities (Jones et al., 2012, 2017).

Findings reveal several key strategies employed by department chairs corresponding with distributed leadership principles:

• Cultivating teamwork from afar: "...we make decisions together seizing upon the social ties among our faculty..."

• Engaged online teaching strategies: "how to activate them... more, I tried some methods..."

• Accounting for students' technological accessibility: "I called the IT unit and pressed that they fix technological problems..."

• Enhanced personal communication with students: "we made weekly phone calls to students..."

The paper concludes with recommendations for mechanisms to help HE leadership Successfully deal with the constantly changing reality.

Teaching and assessing active learning in hybrid academic courses

Dr. Anat Raviv, Daphna Shwarts-Asher Tel-Hai Academic College,
Dr. Ronit Herscu-Kluska- Oranim College

Abstract

Recent studies indicate soft skills are necessary for graduate's success, yet graduate's may lack some soft skills necessary to be successful in their professions. The current study examines training 21st century soft skills through a hybrid course investigating different online teaching components in terms of its contribution to the students learning experience, combing of teacher, social and cognitive presence (McKerlich, Riis, Anderson & Eastman, 2011).

The aim of the study is to design a hybrid course based on 21st century skills. The research questions are: 1. What components of active learning do students perceive as significant to the acquisition of 21st century skills? 2. What differences exist in the perception of active learning components between students of different genders and sectors and what are the differences in terms of the unique resources required for hybrid teaching in relation to the different populations?

The proposed research method is quantitative anonymous survey. The survey examines the learners' attitudes towards statements about 21st century skills that they practiced in a hybrid course (teamwork, creativity, critical thinking, making arguments in a written or oral discourse...). The skills were also examined through socio-demographic differences trying to empower weaken gender or ethnic groups. The academic courses selected to be examined in the current study are hybrid courses conducted during Covid19 therefore include partial or even no final test. The population tested are 300 students from colleges and universities in Israel, who took online courses in hybrid learning during the Corona period.

Preliminary findings show that participating in the hybrid course enhance the learning experience through teacher, social and cognitive presence, and that these presences was corelated with student's involvement and attitudes.

The research contribution is to successfully facilitate 21st century skills hybrid course.

Virtual field trips as part of an outdoor pedagogy

Anat Kidron, Eran Meir, Yoni Vasilavski- Tel-Hai Academic College

Abstract

Field-Related subjects, such as regional studies, require an intensive field—classroom connection, reflected in multiple study trips. These trips are vital in teacher education programs as part of the curriculum and as pedagogical training for outdoor education pedagogy.

In recent years, in the Israel studies program at the teacher educations faculty of Tel-Hai College, we promote engaging mobile enhanced technology in outdoor learning, bringing technology to the field. Covid 19 has forced us to explore the possibility of using technology to 'bring the field home'. We explored the concept of 'virtual tours' that became very popular in the social network in the last year. We found that 'virtual tours' is usually aimed at a combined online lecture and presentation of images of the trip locations, a format that is not pedagogically satisfactory. Together with the campus' Innovation Center, we looked for technological ways to deepen the 'field experience' and authenticity of the virtual tour, alongside creating an emotional and pedagogical involvement of the students. To get students involved in the process, we defined the project of 'developing the pedagogy of the virtual trip' as part of the learning objectives in various courses and as a joint project of the faculty and students.

Research method

Participants: 24 students, 4 faculty members, the Israel studies program at the teacher educations faculty.

During the 2020 spring semester, we conducted four virtual tours, each using different techno-pedagogical means. Students' learning experience was continuously measured using a feedback questionnaire and studying feedback talks given after each virtual tour.

Initial conclusions

In an initial analysis of the experience and student feedback, the following conclusions can be drawn:

Virtual tours cannot and should not replace outdoor learning, but they have great value as complementary and additional pedagogical means, even under normal circumstances.

The use of presentations, maps, and two-dimensional films does not provide a satisfactory answer to outdoor education's pedagogy needs. More technological and pedagogical development is needed to improve the virtual tours' potential. However, we see cyberspace in an active, multidimensional, and synchronous manner as an essential and renovating addition to outdoor pedagogy also in routine times.

Reducing the hierarchy between faculty and students and defining a joint research

venture in a field unfamiliar to all has significantly empowered students as independent and entrepreneurial education leaders.

"קיוון חדש" - תכנית מרוכזת של הסבה להוראה בתחומים נדרשים

פרופ' יעל פישר — חוקרת ראשית, המכללה האקדמית אחוה

פרופ' אורנה שץ אופנהיימר, מכללת דוד ילין

ד"ר רינת ארביב אלישיב, מכללת סמינר הקיבוצים

תקציר

בחודשים הראשונים להתפרצות מגפת הקורונה יצא משרד החינוך ביוזמה בשיתוף פעולה עם שירות התעסוקה ומפעל הפיס, לקיום תכנית מרוכזת להסבה להוראה לאקדמאים. תהליך גיוס המועמדים נעשה באמצעות פניה של שירות התעסוקה לכ-40,000 מועמדים מובטלים, שמתוכם אותרו כארבעת אלפים מועמדים שעברו תהליכי מיון. לתכנית התקבלו 365 מועמדים.

ההכשרה, שכללה למידה מקוונת והתנסות מעשית בהתאם למדיניות הכשרת המורים בישראל, במהלך כל ימות השבוע, התקיימה בחודשים מאי-יוני 2020, והתקיימה בתשעה מוסדות להכשרת מורים שנענו לקול הקורא של משרד החינוך. בתום תקופת ההכשרה הראשונה, מרבית הסטודנטים (כ-75% מתוך 365 סטודנטים שהתקבלו), השתלבו במוסדות החינוך השונים. תהליך ההכשרה המשיך גם לאחר שהסטודנטים החלו ללמד במוסדות החינוך, וכלל יום לימודים מקוון מרוכז, ויסתיים בסוף שנת הלימודים תשפ"א.

"קיוון חדש" מלווה במחקר בן שלושה שלבים. השלב הראשון שהסתיים במהלך חודש ספטמבר 2020, טרום כניסתם של הסטודנטים למוסדות החינוך, נערך בשיטות מחקר משולבות (Mixed Methods) וכלל העברת שלושה שאלונים מקוונים העוסקים בתפיסת ההכשרה המקוונת ומניעים להשתלב בהוראה, תפיסת המסוגלות המקצועית ותפיסת תפקיד המורה ותפיסת בית הספר כארגון. כמו גם התקיימו ראיונות עומק עם כל רכזי התוכנית ועשרה סטודנטים שנבחרו ללמוד בתכנית והתמקדו בתהליך הגיוס והמיון, תהליכי הלמידה בהכשרה ומבט לעתיד אודות התמדה במקצוע ההוראה.

למרות מספר המשיבים הנמוך לשאלונים המקוונים, ממצאים ראשוניים מצביעים על כך שלמרבית המשתתפים לא היה ניסיון קודם בהכשרות מקוונות והם אף היו מאוכזבים מההכשרה בדרך זו. נמצא בעלי תפיסת מסוגלות מקצועית גבוהה, הם חשים שהתכנית לא הכינה אותם היטב לתפקידם כמורים ו/או גננות.

בימים אלה נכתב דוח מסכם שלב א'.

An innovative teacher Education Program in Israel during the COVID Pandemic

Roxana G. Reichman, Gordon Academic College, ISRAEL

Abstract

This paper discusses the advantages and the challenges of an Israeli national innitiative of offering to university graduates in different fields the opportunity to become teachers. The Israeli Ministry of Education chose eight institutions of higher education which offered alternative teacher educations programs for academics who became unemployed as a result of Covid and who would continue to receive unemployment benefits during the entire program. The curriculum was designed as more intensive than the one of similar programs in regular times. Each college chose a path of its own, and significant differences were observed between the curriculum offered by these programs. All programs started in May 2020. The first three months were very intensive (8 hours a day on line, 5 days a week) followed by a full academic year, one to two days a week. This study was conducted in a Teacher College which offered three academic tracks for 75 selected candidates who decided to become Early Childhood teachers (16), Elementary School teachers in Humanities- Literature, Communications and Bible (27) and Middle School Math teachers (32). The mixed methods study is based on three focus groups with academics from each of the three tracks, a comparison of the curriculum of the three tracks and statistics related to the well being of the participants who took part in the

program. The findings reveal that in spite of all the challenges, the participants reported a strong feeling of self worth, emotional wellfare and psychological empowerment. The results show the importance of the willingness and ability of institutions of higher education to adapt to situations of crisis, to improvise, to cooperate with other stakeholders in order to mentor students during the process of transformation, regardless of their age and background.

מושב מס' 3 <<

מוסר ואתיקה

ראש המושב: ד"ר יונית ניסים

אינטראקציה מרצה — סטודנט בלמידה מרחוק

ד"ר חוי ששון — המכללה האקדמית הרצוג

ד"ר אביחי קלרמן — המכללה האקדמית הרצוג

מגיפת ה Covid-19 כפתה את הריחוק החברתי שבמהלכו עברו האוניברסיטאות והמכללות ברחבי העולם להוראה מרחוק, הנקראת בעת הזוEmergency Remote Teaching .

על המרצים והסטודנטים היה לאמץ דרכי תקשורת שונות מאשר בלמידה פנים אל פנים, על מנת לקיים ולקדם את הלמידה. מצב חירום זה הוביל לאתגרים שונים שהשפיעו על האינטראקציה בין המרצה לסטודנט. כמו גם אתגרים נוספים, בהשוואה ללמידה מרחוק בשגרה, כגון: זמינות נמוכה של תמיכה טכנית (לאור השימוש הרב בטכנולוגיה), קשיים בזירה הביתית לדוגמה- ילדים הלומדים בבית, חולי קורונה במשפחה, מחסור במכשור טכנולוגי הנדרש לכלל דיירי הבית ועוד.

לאור חשיבות האינטראקציה בין המרצה לסטודנט (Sherblom, 2010) והמאפיינים השונים בין למידה מרחוק בחירום, לבין למידה מרחוק בשגרה, בדק המחקר המוצע אילו מסוגי האינטראקציה שנמצאו במחקרים קודמים בעת שגרה (Kang & Im, 2013)), מתרחשים גם בעת חרום, מהו סוג האינטראקציה השכיח ביותר מבניהם והאם יש הבדל בין הסטודנטים השונים בנוגע להעדפותיהם סוג אינטראקציה זה או אחר.

המחקר נערך באמצעות ניתוח איכותני של תשובות לשאלות פתוחות ((Open-Ended-Question (Saris & Gallhofer, 2014)) שנאספו כחלק מסקר מקיף של סטודנטים במכללה להכשרת מורים. הסקר נערך בשלהי שנת 2020 בעת מגפת הקורונה והשתתפו בו 591 סטודנטים וסטודנטיות לתואר ראשון ושני בחינוך.

ממצאי המחקר מנכיחים את הרצון של הלומדים בקשר ואינטראקציה עם המרצים ואף מלמדים על הצורך בקשר זה כתשתית וסיוע ללמידה. סוג האינטראקציה השכיח והמועדף ביותר במהלך תקופת הלמידה מרחוק בחירום היה "תקשורת הוראה" - המבוססת על שאלות ותשובות בנוגע לתכני ההוראה והלמידה. סוג הקשר שנמצא הכי פחות שכיח היה "אינטימיות חברתית" - קשר אישי שאינו קשור ללמידה עצמה. כמו כן, נמצא הבדל בסוגי הקשרים ובשביעות הרצון של הסטודנטים מקשרים אלו בהתאם להבדלי הדיווח על רמת ההכוונה העצמית שלהם בלמידה.

בהרצאה נציג את מסקנות המחקר המאירים את הצורך הקריטי בקשר בין המרצה לסטודנט בקורסים הנלמדים מרחוק, ונאפיין את שכיחות סוגי האינטראקציה, במהלך למידה מרחוק בחירום וכן נצביע על הבדלים הנובעים מאפיון התלמיד עצמו.

העתקה חלופית — הערכה בלי מבחנים

ד"ר אורי שטרנברג-אוניברסיטה פתוחה

משבר הקורונה והמעבר ללמידה מרחוק, אילץ את מערכת ההשכלה הגבוהה לאמץ תהליכי הערכה מרחוק. מבחנים הוחלפו במבחנים מקוונים, מבחני בית ומגוון משימות הערכה חלופית.

נושא ההעתקות מעסיק תמיד את צוותי ההוראה, אולם נראה כי המעבר להערכה מרחוק והשימוש הגובר בחלופות ההערכה הפכו את הנושא לבוער מתמיד.

מחקר זה מבקש לשפר את הבנת התופעה ולמפות את מאפייניה, כדי להביא לשיפור דרכי ההערכה באופן שיפחית אירועי העתקה, תוך שימור יתרונות ההערכה החלופית.

במסגרת המחקר התקיימו ראיונות עומק חצי מובנים עם 29 מרצים ועם 86 סטודנטים לתואר ראשון במגוון תחומים, מתשעה מוסדות אקדמיים שונים. הראיונות עסקו בדרכי ההערכה מרחוק, באירועים של העתקות שהתרחשו בסביבת המשתתפים וכן במניעים להעתיק או להימנע מהעתקה.

ניתוח איכותני שבוצע לנתונים מצא עדות להעתקות מסוגים שונים בכל מסלולי הלימוד שיוצגו במחקר. זאת ועוד, לא נמצא הבדל משמעותי בהיקף ההעתקות בין השיטות השונות להערכה מרחוק.

תהליך קטגוריזציה סיווג את אירועי ההעתקה לסוגים שונים ולשני תחומים מרכזיים:

העתקה קלאסית - עבודה משותפת בניגוד להנחיות או הגשת עבודה של סטודנט אחר (כפי שהיא או בשינויים).

רכישה בתשלום של עבודה קיימת (או חלקה) או כזו שנכתבת במיוחד.

ניתוח איכותני למניעי ההעתקה או ההימנעות ממנה מצא כי ניתן להפחית משמעותית אירועי העתקה קלאסית באמצעות שימוש בדרכי הערכה הכוללות דיפרנציאליות במשימה בין סטודנטים שונים או שימוש במודל האקורדיון לעבודת צוות.

ניתוח הממצאים לא מצא דרך להביא להפחתה משמעותית ברכישה בתשלום. נמצאה הפחתה במידה נמוכה עד בינונית בלבד בזכות שימוש בשיטות אימות שונות: שיח מרצה-סטודנט אודות העבודה, הצגת העבודה במפגש, בוחן אודות העבודה וכדומה.

בחינה מעמיקה של הנתונים שנאספו מעידה על רתיעה משמעותית מפני רכישה בתשלום במידה וניתן יהיה להוכיח את ההעתקה על ידי זיהוי סגנון הכתיבה. עניין נוסף שעלה בהקשר זה הוא החשש מראיה טכנולוגית להעתקה.

הערכה חלופית טומנת בתוכה פוטנציאל רב לשיפור הלמידה, אולם נדרשת עשייה רבה נוספת כדי להפחית העתקות ולהבטיח שההערכה אכן תשקף את איכות הלמידה של הסטודנטים.

התמודדותם של מרצים במכללה דתית-חרדית עם המעבר להוראה מרחוק בתקופת הקורונה

הרב ד"ר שמואל שנהב, מכללה ירושלים

מר אייל גפן, , מכללה ירושלים

גב' אסתי שדיאור , מכללה ירושלים

מר ברוך שטיינר, מכללה ירושלים

המעבר להוראה מרחוק בפרוץ משבר הקורונה זימן למרצים בהשכלה הגבוהה אתגרים רבים, שנבעו הן מה"הלם הטכנולוגי" והן מה"הלם פדגוגי". תנאי בסיסי להצלחת קורסים בלמידה מרחוק הוא התאמתם לצרכים הקוגניטיביים והחברתיים של הלומדים. לכן מעבר לאתגרים שעומדים בפני כלל המרצים, מרצים לסטודנטים חרדיים מתמודדים עם אתגרים ייחודיים שנובעים מהצורך בהתאמת הקורסים למאפיינים האידאולוגיים, החברתיים והמשפחתיים של החברה החרדית בכלל וממהתמודדות עם נגישותם המוגבלת של הסטודנטים לאינטרנט בפרט (שיף ואחרים, 2020).

המחקר בוחן את האתגרים שעמדו בראשית תקופת הקורונה בפני מרצים ב"מכללה ירושלים", מכללה אקדמית-דתית לחינוך שרבים מתלמידיה חרדים, ואת דרכי ההתמודדות איתם. שאלות המחקר היו:

אלו אתגרים עמדו בפני המרצים בתקופת המעבר להוראה מרחוק, כמכללה דתית שרבים מתלמידיה חרדים?

כיצד התמודדו המרצים עם אתגרים אלו?

מהן הסיבות המרכזיות שייחסו המרצים להצלחה או לאי-הצלחה בהתמודדות עם ההוראה מרחוק לסטודנטים חרדיים?

המחקר נערך בגישה האיכותנית והתבסס על ראיונות עם 45 מרצים ב"מכללה ירושלים". הראיונות הוקלטו, תומללו, ונותחו ניתוח קטיגוריאלי.

מהמחקר עולה שהאתגר המרכזי של המרצים היה חוסר הנגישות של רבים מהסטודנטים לאינטרנט והיעדר כשירות דיגיטלית מספקת. בחלק מהמחלקות הקורסים הועברו בצורה אסינכרונית בלבד או באמצעות מערכת טלפונית, דבר שהוביל לקשיים פדגוגיים. המרצים נדרשו להיות רגישים לקשיי הסטודנטים ולתפיסותיהם האידאולוגיות ולמנוע את נשירתם, ויחד עם זה לחתור להוראה אפקטיבית, משימה שלפעמים נראתה בלתי-אפשרית.

המשתתפים הדגישו את החשיבות של הקשר האישי עם הסטודנטים ככלי מרכזי בהתמודדות עם קשיי הלמידה מרחוק. הקשר האישי נתן מענה לרבים מהקשיים הכרוכים בהיעדר הוראה סינכרונית וסייע הן להצלחת הקורס והן להצלחת הסטודנטים. גורמים נוספים שסייעו בהתמודדות היו מתן אוטונומיה פדגוגית למרצים, גמישות פדגוגית והתנהגות אזרחית ארגונית גבוהה.

המחקר תורם להבנת האתגרים בשילובו של הציבור החרדי באקדמיה, ולהבנת הדרכים להצלחת ציבור זה בלמידה מרחוק בפרט. למרות שהחשש מנשירת סטודנטים חרדים מוצדק (רגב, 2016), מהמחקר עולה שיותר משתורמות להצלחת הסטודנטים החרדים התאמות טכנולוגיות, תורמות לכך התמיכה, התקשורת האישית, והתאמת דרכי ההוראה לאוריינטציה של הסטודנטים (Shenhav & Geffon, 2021).

השפעת תהליכי למידה הוראה ולמידה מרחוק, תובנות והשלכות

דר' יונית ניסים , המכללה האקדמית תל חי

ד"ר איתן סימון, המכללה האקדמית תל חי

המוסדות האקדמיים חוו שיבוש בתהליכים המוכרים של הוראה ולמידה. בחלוף שנה מפרוץ המגיפה נוצרה שגרה של למידה מרחוק. המחקר מבקש לבחון את נקודות מבטם של הסטודנטים במכללת אוהלו, על תהליכי הלמידה מרחוק מאז החל השיבוש ובחלוף כשנה. הממצאים מצביעים על אתגרים והצלחות , ומוכנות אקדמית טובה יותר לפתיחת הסמסטר השני. ניכר שיפור בכלל המדדים שנבחנו. ככול שהלמידה מרחוק התמשכה הסטודנטים חוו שגרה חדשה שהתבטאה בשביעות רצון טובה יותר. נמצא קשר חיובי בעוצמה בינונית ומובהקת ($r=0.473, p<0.01$) בין מדדי תחושות והתמודדות עם הלמידה מרחוק לבין מדד הערכת תפקוד המכללה, באופן שככל שהסטודנט מעריך יותר את תפקוד המכללה כך תחושותיו והתמודדותו עם הלמידה מרחוק טובות יותר. בנוסף, נמצא קשר בין מחויבות הסטודנטים ללמידה לבין האופן בו הם מעריכים את ההשקעה מצד המרצים. הממצאים מצביעים על כך שבשני הסמסטרים נמצאו קשרים חיובים בעוצמות גבוהות ומובהקת ($r=0.751, p<0.01$). נמצא כי העוגן המרכזי בלמידה מרחוק נשען על קשר מוצק בין תחושות והתמודדות הסטודנט עם הלמידה מרחוק לבין הערכתו את התנהלות המרצים ותפקוד המכללה. בסמסטר השני דיווחו הסטודנטים על מוטיבציה רבה יותר ללמוד, רמת ריכוז גבוהה יותר, רמת השתתפות גבוהה יותר בשיעורים, עניין רב יותר בחומר הנלמד, וכי דעתם מוסחת פחות מאשר בסמסטר הראשון. ניכר כי ככל שהלמידה מרחוק נמשכה הסטודנטים הסתגלו, השתתפו יותר בשיעורים והרגישו מחויבות גבוהה יותר ללימודיהם, ולכן, שביעות הרצון מהלמידה מרחוק עלתה. לתובנות אלו ערך כשעוסקים בחינוך, למידה מרחוק בכלל, ועיצוב הוראה ולמידה בהשכלה הגבוהה בפרט.

Online Learning/ Teaching in the Time of Coronavirus Pandemic in Israel: Highlight a Hard Situation

Yousef Methkal Abd Algani

(1) Sakhnin College, Israel.

(2) The Arab Academic College for Education in Israel — Haifa

Abstract

The higher education institutions in Israel decided to move traditional teaching to distance teaching due to the ongoing Coronavirus pandemic. The aim of the present study is, on one hand, to examine how online education has been carried out during pandemic and the difficulties and barriers they have. On the other hand, what were the student habits that either supported the online teaching methods, or made it difficult or partially impossible to study using internet sources. Teachers and learners were asked by request to volunteer in this project. Respondents were asked to include written observations on their online learning environment and education activities and on the issues they face. Numerous reviews were administered and directed by researcher in order to analyze the data for justification. Online learning has been introduced by educators using a number of activities running synchronously and using a variety of applications and networks, based on Colleges policy, ranging from management system, Moodle, run by the University to external facilities. Nonetheless, many problems have emerged from the students, the instructors and the colleges, along with rational reasons. Consequently, online learning is not performing as expected because it lacks awareness, applicable policies, preparation and planning. Complexities are explored in online learning. To promote the facilitation of the online education process, future possible research is being driven and observed.

מושב מס' 4 <<

מיזמים מתוך מוסדות להשכלה גבוהה

ראש המושב: גב' ליז דוברת

The improving information literacy through wikipedia editing

Dr. Sigal Tifferet, Ruppin Academic Center

The impact of online learning on the educational process: pros, cons, and considerations

Wikipedia is an open digital encyclopedia that serves millions of users worldwide. In the past, its credibility was challenged; however, today, it is considered a credible source for information. Students read Wikipedia terms mainly to understand core concepts in their field of knowledge. In this paper, I will present how editing Wikipedia terms can help advance students' information literacy. I will present the assignment, the learning process, and the products created by the students. I will also give some recommendations to teachers wishing to implement this teaching method in their courses.

While the idea of students contributing to Wikipedia has great appeal, the practicalities may be cumbersome. Wikipedia uses editing tools that require learning. The instructions on how to edit an entry are dispersed and, at times, outdated. There is a community of other users that can alter a student's contribution or even erase it. In this course, I turned to Wikipedia's Education Program, which helped me identify the right course, construct the assignment, and provide instructions and support for the students.

Virtual exchanges from a faculty perspective in Israel

Lecturer: Liz Dovrat, Tel Hai College

Abstract

Virtual exchanges (VEs) have become a tool for internationalization at home (IaH) policies in higher education, including in Israel. Faculty are key in translating IaH policies by developing VEs. However, little research has been conducted on faculty's perspectives and experiences in VEs. In this pilot study using a qualitative survey methodology and an activity theory framework, I compare Israeli faculty's experiences and perspectives while designing and implementing VEs. Four semi-structured interviews were conducted with Israeli faculty who recently developed VEs during the Covid-19 pandemic. The findings highlight the significant of institutional support and equitable partnerships in creating successful VEs as well as the positive impact of Covid-19. To further advanced VEs in Israel, Israeli HEIs should develop sustained and personal support systems for faculty.

מבאר שבע למוסקבה ב-Moddle ובZoom, פרויקט בינלאומי חדשני בתחום העברית כשפה נוספת במכללת קיי

ד"ר אירנה בלנקי-קרלין מכללת לוינסקי לחינוך והמכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי

באוקטובר 2020, כאשר מגפת קורונה הייתה בעיצומה, נחתם ההסכם על שיתוף הפעולה המקצועי בין מכללת קיי ובין האוניברסיטה הממלכתית הרוסית ע"ש קוסיגין במוסקווה. במסגרת הסכם זה הקורס החדשני הסמסטריאלי "לומדים ומלמדים — הוראת העברית כשפה שנייה בסביבה מתוקשבת" לסטודנטים היהודיים והבדואיים יחד, שבניתי ולימדתי בהתמחות בלשון העברית במכללת קיי בשנים תשע"ט—תש"ף (בלנקי-קרלין, 2020); הפך בשנת תשפ"א לפרויקט הבין-לאומי השנתי המקוון בשם "באר שבע—מוסקווה".

בפרויקט זה משתתפים 23 סטודנטים: 12 סטודנטיות יהודיות ושלוש סטודנטיות בדואיות ממכללת קיי; ושמונה סטודנטים מרוסיה, הלומדים לקראת התואר השני. הסטודנטיות מהמגזר היהודי הן המורות, והסטודנטיות מהמגזר הבדואי והסטודנטים מחו"ל הם התלמידים. הסטודנטיות היהודיות (להלן: "המורות") מתנסות בהוראת העברית כשפה שנייה או נוספת, והסטודנטיות הבדואיות והסטודנטים ממוסקווה (להלן: "התלמידים"), מעשירים את הידע שלהם בעברית הכתובה והדבורה, שפתם השנייה או הנוספת בהתאם. במהלך הקורס המורים והתלמידים מתחלפים בתפקידיהם, והלמידה מתנהלת בסביבה מתוקשבת סינכרונית ואסינכרונית בהנחייתי הצמודה.

מטרת העל של הקורס היא לא רק העמקת הידע בלימוד העברית וחשיפת הסטודנטים משתי המדינות לשיטות חדשות בהוראתה, אלא גם יצירת השיח הרב-תרבותי בין כל המשתתפים. בקורס אנו שואפים למצב שבו הסטודנטים מכל מדינה יצליחו לתרום מהידע ומהניסיון שלהם. הסטודנטים הם השותפים העיקריים בקורס, והם משפיעים על אופיו ועל תכניו. הלמידה בקורס היא שיתופית (בלנקי-קרלין, 2018): הכיתה מחולקת לשישה צוותים (שלושה צוותי תלמידים ושלושה צוותי מורות: כל צוות מורות מלמד צוות תלמידים/תלמידות אחד). ההוראה היא הוראה מגיבת תרבות (Gay, 2010), וההערכה היא מעצבת.

לסיכום, במהלך הפרויקט הסטודנטים מתמקדים בקריאה ביקורתית של מאמרים אקדמיים בתחום הוראת העברית כשפה שנייה או נוספת; מחזקים את מיומנויות הכתיבה שלהם; מלמדים אלה את אלה בזום ללא נוכחותי; ומנהלים דיונים לשוניים-השוואתיים ורב-תרבותיים מעניינים. תרומתו של הקורס באה לידי ביטוי בהעצמת הפן הלשוני-מקצועי והפדגוגי-דיגיטלי של המשתתפים בו משתי המדינות תוך הפעלת הלמידה הקולבורטיבית בסביבה מתוקשבת סינכרונית ואסינכרונית.

מיזמים מתוך מוסדות להשכלה גבוהה לתכניות לימוד אקדמיות חדשניות

מר מחמוד זועבי, מכללת סחנין

מגיפת קורונה שטלטלה את עולם ההשכלה הגבוהה והביאה אותו עד למצב של כמעט השתקה, העמיקה את החשיבה על דרכים וכלים להנגשת למידה מוצלחת יותר ועוד לנצלה כהזדמנות להטיב עם ההוראה, הלמידה וההערכה בהשכלה הגבוהה.

כביטוי לכך, יוצג בהרצאה מודל למידה מבוסס עקרונות הקונסטרוקטיביזם ופדגוגיה מוטת עתיד (FOP Future-Oriented- Pedagogy) המיושם בקורס " פיתוח חשיבה יצירתית" בחוג להוראת המדעים במכללת סכנין להכשרת עו"ה.

מודל הלמידה שיוצג בהרצאה, כולל המרכיבים והעקרונות עליהם מבוסס ותכני הלימוד. התכנים של חשיבה יצירתית יוצגו רק כדוגמא בהם מיושם המודל בקורס זה, היות והמודל מהווה מתווה חוצי מקצועות ותחומי למידה. תכני הקורס הנבחר הם: חשיבה יצירתית- מהותה והגדרותיה, גישות בחקר היצירתיות, חשיבה יצירתית בתכנית הלימודים במדעים, גורמים מעכבים טיפוח חשיבה יצירתית, דרכים ומודלים לטיפוח החשיבה היצירתית כמו SCAMPER ,SIT ועוד.

המודל מתאר מבנה קורס בן ארבעה עשר שיעורים שהסטודנטים מלמדים בעצמם. כל קבוצת סטודנטים מלמדת שלושה שיעורים במהלך הקורס כאשר לרשותה ובאחריותה 2/3 מהשיעור בכל פעם. תשומת לב מיוחדת ניתנת לדרך ההערכה החלופית והקבוצתית. המרצה מעריך את ההוראה שהקבוצה מקיימת בכל פעם בהתבסס על שלושה מרכיבים: טיב ואיכות תוצר ההוראה והתכנים כולל העיצוב הדיגיטלי בו הוא עטוף, איכות ההוראה שהקבוצה מקיימת והמרכיב השלישי הוא מידת ההצלחה של חברי הקבוצה במתן מענה לשאלות הסטודנטים האחרים. איסוף חומרים ולמידתם היא באחריות הקבוצה ובהכוונת המרצה. כל קבוצה נדרשת בסוף הקורס לתכנן מתווה לפיתוח החשיבה היצירתית המבוסס על כל הנלמד בקורס מה שמבטיח התעמקותה בכל הנלמד ולא רק בנושאים שהיא לימדה.

קורס זה מעביר את הפעילות האקדמית מהמקום של תהליכי הוראה, למידה והערכה קלאסיים בהם המרצה במרכז אל הוראה, למידה והערכה שבמרכזן הסטודנט ובכך התאמתו לעידן הפוסט קורונה. בהרצאה יוצגו בנוסף למודל הלמידה, גם התהליכים שנוצרו בעקבות הפעלת מודל הלמידה ועמדות הסטודנטים כלפיו בהקשרים הבאים: מיומנויות אישיות, יכולות חשיבה, אחריות אישית ללמידה, למידה הבנייתית, עומק למידת והבנת הנלמד, למידה שיתופית, בטחון עצמי של הלומד, מעמדו של הלומד בלמידתו וחשיבת העתיד. כל אלו בהתבסס על ניתוח התהליכים במהלך הקורס וממצאי שאלון לסטודנט. האמור עד כה ישפוך אור על עידן אחר בהשכלה הגבוהה ובעיקר על מתודות ודרכים חדשות ודינמיות להוראה, למידה והערכה, על מקומו של המרצה כאיש ההוראה, ועל מקומו ומעמדו של הסטודנט בלמידתו ותכלול זהותו כמורה וכאזרח העתיד.

מושב מס' 5 <<

מושב בינלאומי בהשכלה הגבוהה

ראש המושב: ד"ר סנדי חביב

Translating the Conceptual Language Material: The case of English for electrical engineering and English for software engineering — assessing the lessons learned for the "Day After"

Dr. Milan D. Đurić, University UNION in Belgrade

Distant learning requires the large scope of various animation techniques that an art instructor has to find in order to provide the most efficient alternative for processes of creation of digital animation and animation in general. By using certain techniques in teaching processes of animation which imply rotoscoping and Stop Motion techniques require certain programs and physical space for digital recording. Due to changing of approach through distant learning this specific type of the common practice required finding alternative ways.

In my distant learning case, this required finding of new methods which imply alternative programs for realization of specific types of animation. The investigation and observations in this type of teaching process are also influenced by the acts of individual participants, that is, students, and their preference for finding the alternative ways of realization of art assignments. In addition to standard instruction and teaching process and learning goals, the role of an art instructor, as in my own case, in these circumstances also implied leading the students' decision making for using certain adequate programs and solutions for spatial digital recording.

Issues relating to morals, ethics, intellectual property, individual rights, and the right to privacy

Saduša Redžić

Academy of Educational and Medical Vocational Studies, Krusevac, Aleksinac Section, Serbia

The author reflects coronavirus pandemic considering human rights. She elaborates about morality and values during the pandemic. She gets to a conclusion that some of the human rights during the pandemic have been limited or cut off all over the world in the name of the higher welfare: protection of human lives. Generations are free from the monarch's and states' terrors. Moral individualism is the foundation for contemporary theory and praxis of human rights. (Perović, 2003, pg. 108). On the other side, human rights are not limited. Limits are conducted by the legislator. The state has right, and disposes the means, for conducting its goals by coercive measures in the statutory framework. It can impose duties to the people against their will and to announce prohibitions, it can determine coercive measures.

International conventions on the protection of human rights determine the possibility when it's about common interest (Fleiner, pg. 22, 23, 107, 108, 175). The priorities are protection and saving human lives, but above all preventive measures are conducted in Serbia (The Low of Emergency, Article 5). That way vaccination might become obligation. It could make confidentiality of individual medical record void.

Citizens' freedom of deciding about their own health could be limited also. She gets to a conclusion that the virus could become another cause and indicator of new divide: to Covid-free and Not-Covid- free zone, and people as well. It is possible that the second ones will be cut off of some rights, but governments will not get involved in the rights of vaccinated citizens. This could be a new form of social stratification and social inequality as to freedom, human rights, approaches to resources and wealth.The author recommends every single country to take care about it so as to prevent it from happening.

Using narrative scaffolding conversations to sustain and support students in clinical master programs during COVID-19

Assoc. prof. Ovidiu GAVRILOVICI, Ph.D.

Faculty of Psychology and Educational Sciences

Department of Psychology

"Alexandru Ioan Cuza" University of Iasi, Romania

On May 22, 2020 NDC², The Narrative, Dialogical and Collaborative Collective of The Lowlands, a collaboration of Belgium and The Netherlands published a "map of narrative practice" (White, 2007) imagined supporting the emergence of stories of resilience called "Narrative traces in Corona times. Care for carers". As a fellow narrative therapist and associate professor teaching university master courses in clinical specializations I embraced the scaffolding conversation guide proposed by Sabine Vermeire including it in the content of interactive seminaries of two Psychological Counselling courses.

The goal was to invite the participants to explore, reflect, share, and celebrate the initiatives and actions they performed during pandemic times that deserved recognition. The narrative performance of telling, re-telling, and circulating the initiatives and actions, as well as the identity-related descriptions allowed the identification of important values cherished and exercised by the participants. The exercise was structured in breakout rooms in dyads and the re-tellings where performed in plenary online sessions using Cisco Webex platform. This innovative pedagogical experimentation included over 70 master students participating. The opportunity to interact, reflect, and share the participants' experiences after roughly 6 months of online higher education teaching and learning put the participants in authentic "expert" positions recounting personal and relational stories about "small actions, from problems towards a community of 'imperfect solidarity' (Vermeire, 2020).

The report informs on the process and the results of this pedagogical tool and supports a view of higher education sensitive to principles of narrative practices engaging all participants and making visible important shared values and priorities applicable to both personal, professional, and academic identities. Among the conclusions shared with the participants, such narrative abilities and practices of "caring for carers" are important to be included in the academic and professional training, humanizing and "fortifying" the educational and professional practices.

Centering wellbeing through learning spaces (emotional, cognitive, and physical wellbeing, design principles, key issues of illbeing)

Georgeta Macovei Steelcase Learning group

We engaged in a 6-month global research study on the topic of wellbeing in education, engaging in primary and secondary research across multiple countries. The insights of the research highlight (1) roots of the wellbeing crisis and why education must address it, (2) an expanded definition of wellbeing and a pathway to cultivate wellbeing through 6 key pillars, and (3) offer ways that the physical environment and targeted action around levers of change can center wellbeing in education for students, faculty, and institutions.

We started the study in the beginning of 2020 before the effects of the pandemic spread globally, and we finalized it during the impact of the first European and American wave. We realized very soon that our findings became the foundation stone for a much-awaited change that was suddenly in the center of the education reform, addressing the wellbeing needs of students and teachers.

The study looked at qualitative data obtained from focus groups, extensive literature review and in-depth interviews, interactive workshops, with students, teachers, education personnel, and resulted in 6 spatial pillars supporting wellbeing, 2 typologies of spaces that should be considered when addressing the needs of users, and a set of experience principles to use when designing for wellbeing.

We looked at the role that space and design of educational buildings can play in supporting the social and emotional needs of students, teachers, and staff, and how to overcome the fatigue after a year of mixed learning experiences. We aim at sharing our learnings on how to identify areas for the improvement of wellbeing through the lenses of design across the campus.

A Vision of the 21st Century Learning Space

Mr. Roy Morien

Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

The Internet is probably the most important and revolutionary advance in education technology since the invention of the Guttenberg printing press. For the first time in human history, a vast web of knowledge and information is available to students and researchers, accessable in seconds at the touch of a finger or the click of a mouse, inter-connected and hyperlinked, and presented in many forms as text, images, videos, and documentaries.

To take advantage of this wealth of educational materials, institutes of learning must make significant modifications to their business model and teaching and learning environments. This requires the development and implementation of a truly 21st Century Learning Space model, as well as significant changes to the style of distribution of educational materials and the role of the teaching academic, a new approach to the consumption of those educational materials, as well as new ways of monitoring and assessment of student learning progress and outcomes. Development and implementation of new curriculum and the preparation of curriculum materials can no longer go through a committee review process that might take 2 years or more.

In this presentation, I will present my vision of the 21st Century Learning Space and the role of the stakeholders in the educational experience implied.

מושב מס' 6 <<

טכנולוגיה בשירות ההשכלה הגבוהה

ראש המושב: ד"ר ברק בר-זהר

קורסים דיגיטליים ושיטות הוראה מתקדמות — הילכו השניים יחדיו?

נירית גביש, המרכז לחינוך הנדסי וליזמות, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

דנה פישר-שחור, המרכז לחינוך הנדסי וליזמות, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

אסנת ברגר, המרכז לחינוך הנדסי וליזמות, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

עד משבר הקורונה היו קורסים דיגיטליים נחלתם של מרצים בודדים בלבד במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, "משוגעים לדבר". מרצים רבים חששו מלהשתמש בטכנולוגיות לא מוכרות ומהצורך להתאים את הקורסים שלהם ואת דרכי ההוראה ללמידה דיגיטלית. בעקבות המעבר החד להוראה דיגיטלית הוחלט לערוך סקר בקרב מרצים במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה כדי לבחון את עמדותיהם החדשות של המרצים כלפי מעבר לקורסים דיגיטליים, והאם יש הבדל בין מאפייני הקורסים שאותם שוקלים להמיר לדיגיטליים בהשוואה לקורסים שבהם לא נשקלת אפשרות כזו.

בסקר מקוון שנערך בקרב 153 מרצים מהמכללה, וכלל 294 קורסים, הביעו שני שליש מהמרצים רצון להמיר את הקורסים לקורסים דיגיטליים גם בחלוף המשבר, הווה אומר: ללמד מרחוק באמצעים שונים לפחות 30% מהמפגשים. רצון זה הובע בצורה דומה בכל המחלקות שבמכללה: הנדסת תוכנה, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, מתמטיקה, הנדסת תעשייה וניהול ועוד. בנוסף, נשאלו המרצים לגבי השימוש שלהם כיום בשיטות הוראה מתקדמות, כגון: עבודה בצוותים, למידת עמיתים, איתור מידע ושיתוף בידע על ידי הלומדים עצמם, "כיתה הפוכה", הערכת הלמידה במהלך הקורס ולא רק בסופו, השתתפות בדיונים א-סינכרוניים וניהולם, וקורסי PBL. מממצאי הסקר עלה כי המרצים שהביעו רצון לעבור לקורסים דיגיטליים הם אלו שמשתמשים בשיטות הוראה מתקדמות באופן רב יותר יחסית למרצים שלא הביעו רצון כזה. מעבר לכך: מרצים אלו הדגישו כי כאשר יעברו לקורסים דיגיטליים, יגבירו את השימוש בשיטות אלו. לדוגמה - עבודה בצוותים: 31% בקורסים שאינם מעוניינים לעבור ללמידה דיגיטלית ו-51% בקורסים שמעוניינים לעבור ללמידה דיגיטלית ורצון להגביר ל-58%. למידת עמיתים: 7%, 24% ו-40% בהתאמה. קורס PBL: 7%, 13% ו-17% בהתאמה. הוראה בגישת "כיתה הפוכה": 7%, 24% ו-37% בהתאמה. המסקנות מהסקר הן שההרגלים של יישום ידע ומיומנות קיימים, שגרמו למרצים להישאר באזור הנוחות שלהם ולא לעשות שינויים, נשברו בעקבות הצורך שנוצר בזמן משבר הקורונה בלמידה מרחוק, ושמגמה זו מבורכת, משום שהוראה דיגיטלית הולכת יד ביד עם למידה פעילה ושיטות הוראה מתקדמות מבחינת מאפייני הקורסים שיומרו לדיגיטליים והתכנון העתידי לגביהם.

פערים דיגיטליים במערכת ההשכלה הגבוהה

ד"ר ברק בר-זוהר - מכון מופ"ת, מרכז המידע הבין מכללתי

ד"ר ליאת יוספסברג בן יהושע - מכון מופ"ת, מרכז המידע הבין מכללתי

ד"ר יריב פינגר — אוניברסיטת בן גוריון

תופעת הפערים הדיגיטליים במערכת ההשכלה הגבוהה, תלויה במשתנים הסוציו-דמוגרפיים, הכלכליים והבינלאומיים שמקבעים, מגדילים ומנציחים את אי השוויון בחינוך האקדמי בכלל ובשדה ההכשרה להוראה הפרט. ההרצאה תדון בגורמים המובילים לחוסרי שוויון חברתיים ובהשפעות של חדירת ההוראה המקוונת על מערכת ההשכלה הגבוהה, על מוסדות ומחלקות הכשרה להוראה ועל מרצים, סטודנטים וקורסים אקדמיים.

ישראל נחשבת לאחת המדינות הפחות שוויוניות בקרב מדינות ה-OECD. נכון לשנת 2019, ישראל מדורגת במקום ה-27, מתוך 40 מדינות ה-OECD, במדדי אי-שוויון בהכנסה ממוצעת לבית אב (OECD, 2020). הפערים הדיגיטליים בחברה הישראלית עלולים להפלות לרעה מגזרים מסוימים, כמו ערבים (במידה רבה) ויהודים עולי ברית המועצות לשעבר (במידה בינונית), בזירה האקדמית ובשוק התעסוקה. במקביל, דרישת מוסדות ההשכלה הגבוהה לשליטה גבוהה באנגלית יוצרת אי-שוויון ניכר בסיכויי בוגרי תיכון ערביים להתקבל למוסדות הללו ומותירה את הסטודנטים הערבים בעמדת נחיתות (Feniger & Ayalon, 2016).

בישראל, קיימים פערים עצומים גם בשיעור הסטודנטים שיש בבעלותם מחשב אישי דרכו ניתן להתחבר לשיעורי ה-Zoom ולקיים שגרת לימודים נוחה. לצורך ההמחשה, בעוד ש-83.1% מהסטודנטים היהודים יכולים להתחבר לשיעורי ה-Zoom דרך מחשב אישי, נייח או נייד, בקרב הערבים עומד המספר עמד על 31.3% בלבד, והיתר נאלצו להתחבר לשיעורים בטלפון הנייד או לחלוק במחשב המשפחתי (חאג' יחיא ועמיתות, 2020).

מתוך הסתכלות ביקורתית ורחבת-היקף, אנו נציע דרכי התמודדות אפשריים עם השלכות המעבר להוראה מקוונת והפערים הדיגיטליים במערכת ההשכלה הגבוהה: כלים דיגיטליים, למידה שיתופית, קורסים פתוחים רבי-משתתפים (MOOCs), חלוקה לקבוצות, מנהיגות דיגיטלית ומודל TPACK (בר-זוהר ויוספסברג בן-יהושע, 2021).

The "Day After" the COVID-19 Outbreak: What can we learn from the experience of college students and instructors transitioning to distance learning

Dr. Efrat Hadar,

Prof. Ora Peleg

Dr. Dorit Hadar Shuval

Academic College Emek Yezreel

The sharp transitioning to online learning in academia during the COVID-19 pandemic has been challenging, and possibly fruitful, for instructors and students (Yan, 2020). In the current qualitative-phenomenological research our primary aim was to identify and understand the subjective experiences of instructors and students during the shift to online learning. Our main research question was: What is the experience of students and instructors in higher education during the transition to distance learning during the COVID-19 pandemic?

The sample included 86 volunteers from a college including a diverse population: 72 students (Jews and Arabs) and 14 instructors. Advertisements were disseminated through the college mailing lists. Data were collected through semi-structured interviews and a demographic questionnaire by Hebrew and Arabic speaking research assistants. Interviews were audio recorded and transcribed verbatim. The interviews are currently being analyzed based on Colaizzi's (1978) phenomenological method.

The preliminary analysis yielded three major areas of difficulty for students: (a) emotional, (b) technical and academic, and (c) social and personal. Notwithstanding the difficulties, several advantages were mentioned by students as well (the comfort of home, not needing to get up early in the morning, saving travel money, the possibility to watch recorded lectures at their own time and pace, and the increased group cohesion). Four major areas of experience were identified for instructors: (a) chaos and deliberation during the sharp transition, (b) limited student participation and black squares during Zoom lessons, (c) a race to prepare and adjust the online lesson, and (d) a need for working through the intense experience. The results can aid in identifying lecturers' and students' social, emotional and educational ways of coping and formulate useful ways to assist them in the adjustment to distance learning.

A pedagogical design framework for Computer-Supported Collaborative Learning (CSCL) environments

Dr. Irit Sasson, Tel-Hai College

In the COVID-19 era, the need for innovative solutions to optimize educational activities has accelerated. Lecturers were required to improvise with new technologies new to them such as Zoom and Webinar. The Coronavirus pandemic may redefine teaching and learning in higher education institutes in the future, therefore, more than ever, the need to examine the pedagogical design of computerized learning environments and their effectiveness in promoting academic goals is raises.

Well-designed online courses can overcome the challenges of lecturers and students and enhance learning achievements (Morgan, 2015). To achieve this goal, lecturers need a practical framework for creating a high-quality pedagogical design appropriate for technological use. Such a practical framework may contribute to self-efficacy in teaching with technology, the factor found to have the strongest influence on technology use in general, and the use of a student-centered technology in particular (Chen, 2010).

This proposal suggests a three-dimensional framework, based on innovative developments in the field of education and previous research (Sasson, 2019): a) design principles and features of Universal Design for Learning (UDL); b) high order thinking skills; and c) psychological approaches of learning. UDL is a set of pedagogical principles for designing flexible teaching and learning methods that address student diversity. High order thinking skills require more complex mental activities such as knowledge implementation, information analysis, creativity, and judgment. Behaviorism, cognitivism, and constructivism are the psychological approaches that affect instructional design. Best pedagogical implementation reflects all the principles of UDL, the expression of student-centered pedagogical practices in a collaborative learning process that promotes the development of high order thinking skills and in accordance with the constructivist approach.

The advantage of the framework proposed is the development of the "new lecturer" as a designer of effective Computer-Supported Collaborative Learning (CSCL) environments. The framework, therefore, may contribute to lecturers' professional development.

תרומת למידה מבוססת דילמה ושימוש בארגומנטציה באמצעות מפת מושגים דיגיטאלית בתקופת הקורונה לפיתוח מיומנויות המאה ה-21

ד"ר ליאור נעמתי-שניידר - המכללה האקדמית הדסה

פרופ' דורית אלט - המכללה האקדמית כנרת

התפרצות פנדמיית ה COVID-19 והמגבלות שהוטלו בעקבותיה על המוסדות להשכלה גבוהה, יצרו מציאות חדשה לפיה נאלצו מרצים וסטודנטים לאמץ מתודולוגיות הוראה ולמידה מקוונות. שינוי זה עשוי להיות מאתגר במיוחד משום שהוא דורש הצבת יעדים לימודיים, המצריכים שינוי בתפיסה האפיסטמית של מרצים וסטודנטים לגבי טיב הידע והלמידה. חקר מקרה זה מבקש להדגים כיצד ניתן ליישם פדגוגיה חדשנית המבוססת על פתרון דילמה באמצעות לימוד ארגומנטציה בסיוע מפת מושגים דיגיטאלית בלמידה מרחוק. בפרזנטציה זו נדגים כיצד נערך מחדש בתקופת הקורונה קורס, שהושתת על סדרה של הרצאות עבור 65 סטודנטים לתואר ראשון בתוכנית ניהול ארגוני שירותי בריאות, לפעילות למידה אקטיבית מבוססת דילמה מתחום הפרופסיה בסיוע מפת מושגים דיגיטלית. תוצאת הלמידה המרכזית של פעילות זו הוגדרה כיכולת ארגומנטטיבית הנתפסת קשורה לשיפור מיומנויות חשיבה מסדר גבוה ופיתוח תפיסות אפיסטמולוגיות מסוג הערכת ידע. מחקר זה מתבסס על ניתוח תמתי של יומנים רפלקטיביים של סטודנטים כדי להתחקות אחר דפוסים הנוגעים לעמדות אפיסטמולוגיות ואונטולוגיות שונות של הסטודנטים שהשתתפו בפעילות הלימודית. ניתוח התוכן של היומנים הרפלקטיביים העלה שש קטגוריות מרכזיות: 1. למידה פאסיבית מול למידה אקטיבית; 2. התפתחות אפיסטמית; 3. פיתוח הבנה חברתית; 4. ידע דיסציפלינרי (ידע על עובדות, מושגי, תהליכי, ומטא-קוגניטיבי); 5. ניסיון קודם; 6. שיתוף פעולה מקוון. מחקר זה מבסס את ההנחה כי שילוב שיטות הוראה ולמידה קונסטרוקטיביסטיים עם טכנולוגיה מתקדמת בקורס מקוון המעודד למידה פעילה, מאפשר פיתוח ורכישה של מיומנויות למידה לאורך החיים בקרב הסטודנטים. למידה סביב בעיה אוטנטית החותרת לפיתוח מיומנות ארגומנטטיבית בסיוע טכנולוגיה מעודדת חשיבה המתבססת על מטה- קוגניציה, רמות חשיבה מסדר גבוה, יכולת לנהל תקשורת מורכבת (כדברי הסטודנטים: להתווכח, להסביר, להוכיח, להגיע לעמק השווה). מאפיינים אלה נחשבים הכרחיים לפיתוח קריירה משמעותית במאה ה 21, וכאלה הדרושים לצורכי שוק העבודה. מחקר זה תורם לביסוס ההנחה כי שילוב שיטות הוראה ולמידה קונסטרוקטיביסטיים עם טכנולוגיה מתקדמת בקורס מקוון המעודד למידה פעילה, מאפשר פיתוח ורכישה של מיומנויות למידה לאורך החיים בקרב הסטודנטים.

מושב מס' 7 <<

למידה אחרת בהשכלה הגבוהה

ראש המושב: ד"ר אורה גייגר

למידה מקוונת חווייתית תוך יצירת אינטימיות, שיתוף ואינטראקציה

ד"ר אורה גייגר המכללה האקדמית תל חי

הוראה מקוונת נחתה לפתחנו באופן גורף בתקופת הקורונה ונתפסה לא אחת כאילוץ או כ"הרע במיעוטו". בהינתן, שכנראה דרך הוראה זו תלווה אותנו גם בשנים הבאות, ראוי לתת את הדעת כיצד ניתן לבצעה באופן מיטבי.

לאחר שנים של הוראת קורסים מקוונים במסלול חינוך והוראה בתחומי האמנות, התרבות והמורשת, ובהסתמך על התנסות אינטנסיבית בהוראה מקוונת סינכרונית וא-סינכרונית בתקופת הקורונה, באה המחברת ומציעה מאפיינים של הוראה מקוונת מיטיבה בתחומי מדעי הרוח והחברה, העשויים לדעתה ועל סמך ניסיונה לתרום ללמידה חווייתית משמעותית.

בדיון אודות סביבת למידה מיטיבה במרחב הווירטואלי מתייחסת המחברת לשלוש רמות של פעילות:

- רמת המיקרו- מפגש הלומד עם עצמו, חיבור לזיכרונותיו, מורשתו, תרבותו ועולמו הפנימי
- רמת המצו- קשר בינאישי של הלומד עם המרצה או עם עמית, המשמש עד מעורב בתהליך
- רמת המאקרו- אינטראקציה חברתית בין הלומדים, שיתוף ותחושת שייכות לקבוצה.

ברמה האישית, למידה מקוונת יכולה לזמן ללומדים הזדמנות לגילוי עצמי, תוך עבודה אישית של חקר והתבוננות. בניגוד למה שאולי ניתן היה לצפות, לעיתים דווקא המרחק והפעילות בחסות האנונימיות מאפשרים ומזמנים אינטימיות, קירבה ושיתוף, שפחות באים לידי ביטוי בלמידה הפרונטלית. התייחסות לתכני הלמידה ממבט אישי, כשיש הזמנה ונתינת מקום למציאת ההקשר הפרטי של הלומד, לסיפורו האישי, למחשבותיו ולרגשותיו, מזמינה ומאפשרת קירבה בין הכותב לקורא, במקרה זה בין הלומד והמרצה. הכתיבה האישית הרפלקטיבית והחשופה יוצרת את חוויית הקשר בשיתוף האחר "הדיבור עצמו

הוא חוויית הקשר והאינטימיות, שיתוף האחר במה שמתרחש בתוכנו וחיבור שלו לאינטימיות שלנו עם עצמנו" (גונן, 2019).

ברמה הקבוצתית, עידוד אינטראקציה בין הלומדים וחיזוק תחושת השייכות שלהם לקבוצה מקדמים סביבת למידה מיטיבה. כפי שנמצא, קורסי למידה מרחוק בהם חסרה אינטראקטיביות מועדים לנשירה מוגברת וההשתתפות בהם מלווה בדרך כלל בתחושות ניכור, בדידות ותסכול של הלומדים (בר-טל, זייפרט, 2020).

בהרצאה זו תידון החשיבות שבהתייחסות לעולמם הרגשי והחברתי של הלומדים בהוראה הווירטואלית ויוצגו דרכים לעידוד אינטימיות, קירבה, שיתוף ותחושת שייכות, תוך הצגת דוגמאות ועבודות של סטודנטים.

"הסיור הווירטואלי בטבע העירוני": מתכונת חדשה להכשרת מורים בתחום הדרכת הסיורים שנולדה מתוך אילוצי משבר הקורונה, והניתוח הפדגוגי שלה כדוגמה להערכה של חידוש

ד"ר אסתר סרוסי, גב' משי שטרית - המכללה האקדמית תל חי

למידה שיתופית collaborative learning היא שיטת למידה שמאפשרת להעצים את התרומות של הלומדים העמיתים בהבניית החומר הנלמד, בהגברת המוטיבציה ובתמיכה הדדית לארגון הלימודים (Shachar & Sharan, 1994). ללמידה השיתופית יש גם השפעות חיוביות על ההרגשה של הלומדים, והיא נחשבת להזדמנות להטמיע ערכים דמוקרטיים כמו סובלנות לשונה ושוויוניות (Erbil & Kocabaş, 2017). אבל לפעמים העבודה בקבוצה מייצרת שיבושים שמשתקפים בתלונות של סטודנטים על אי שוויון בחלוקה של נטל הלמידה ובקבלת החלטות בקבוצה, ועל בעיות בין אישיות. אבל המעבר בין למידה שיתופית בנוכחות פיסית ל"למידה שיתופית נתמכת טכנולוגיה" (CSCL) שהתבצע בעקבות משבר הקורונה בכל מערכת ההשכלה הגבוהה, הוביל לשינויים בהתנהלות העבודה בקבוצות(Guazzini, Guidi, Cecchini, & Yoneki, 2020) . הנתונים שאנו מביאים כאן מתארים את השינוי.

השוונו קבוצות סטודנטים שלמדו באותו הקורס "חינוך לדמוקרטיה" בשלוש נקודות קריטיות בזמן: השנה שלפני משבר הקורונה, בתחילת התקופה של הלמידה המקוונת עקב משבר הקורונה וחצי שנה בתוך תקופת הלמידה המקוונת. בכל פעם, כ 50 סטודנטים מילאו שאלון הבודק את התנהלות הלמידה שלהם בקבוצה ואת שביעות רצונם ממנה. הנתונים שנאספו מראים כמה הבדלים בין התקופות.

ראשית, במהלך הלמידה המקוונת, מוכנות הסטודנטים לעבודה בקבוצות עלתה באופן מובהק, אפילו כאשר היה מדובר בקבוצות המורכבות מסטודנטים שלא הכירו לפני ביצוע המטלה. לפני תקופת הלמידה המקוונת, אחת הבעיות שבלטו בקבוצות הלימוד כאלה, הייתה בעיית התקשורת בין חברי הקבוצה והסטודנטים המעורבים יותר בלמידה התלוננו פעמים רבות על כך שאחרים לא נגישים, מה שעיכב את העבודה. לעומת זאת, בתקופת הלמידה המקוונת, הקבוצות דיווחו באופן מובהק על פחות בעיות תקשורת ותדירותם ועוצמתם של המתחים הבין אישיים ששררו בקבוצות גם פחתה באופן מובהק. מספר הסטודנטים שפיתחו עמדה שלילית כלפי השיבוץ אקראי לקבוצות פחת גם הוא באופן מובהק. שנית, הסטודנטים שנבדקו בתקופת הלמידה המקוונת דווחו על התנהלות יותר שוויונית בקבוצה, ובתקופה הזו אחוז יותר גדול מהסטודנטים העיד על כך שהוא פיתח יותר סובלנות לשונה. אנו בודקים דרכים לגרום לכך שהשיפור שהתקיים בתנאי משבר יעבור גם לתנאי שגרה.

אפיון דרכי המכוונות העצמית של סטודנטים בלמידה המקוונת בתקופת הקורונה

ד"ר אסתר סרוסי, ד"ר עדני ניפלד, ד"ר יונית ניסים — המכללה האקדמית תל חי

המעבר ללמידה מקוונת בתחילת משבר הקורונה הציב סטודנטים ברחבי תבל מול אתגרים גדולים (Dietrich et al., 2020). הקשיים היו מגוונים ובהלימה למאפייניהם האישיים, ולגורמי הסביבה שעיצבו את חיי היום יום שלו. מחקרים עכשוויים אודות הלמידה מרחוק בתקופת הקורונה מדגישים כי הסטודנטים הצליחו להתגבר על הקשיים, ופיתחו אסטרטגיות למידה אישיות, שאפשרו להם להתמודד עם הקשיים הייחודיים. הסטודנטים הצליחו להפעיל כישורי מכוונות עצמית בלמידה (SRL) כדי להתנהל בלמידה בגמישות ויצירתיות (Nissim & Simon, 2020), ולעמוד באתגרים. עבור סטודנטים המתכשרים למקצועות החינוך וההוראה, יש ערך רב להבנת האסטרטגיות הללו.

המחקר הנוכחי מבקש לאפיין את דרכי המכוונות העצמית המותאמים ללמידה המקוונת (Yang & Kortecamp, 2020) אשר אפשרו לסטודנטים לצלוח את תקופת הלמידה מרחוק ולעמוד בדרישות הלימודים בהצלחה. שיטת המחקר איכותנית ("התיאוריה המעוגנת בשדה") וכלי המחקר הינו ביצוע ראיונות חצי מובנים עם עשרות סטודנטים להוראה. המטרה הינה לבחון באופן רפלקטיבי את גישות הסטודנטים בהשוואה לאופן בו למדו והתנסו כבר לפני משבר הקורונה.

בשלב זה, הנתונים שנאספו במחקר מבליטים את הפן הרגשי- חברתי וחשיבותו בלמידה מקוונת, לצד אסטרטגיות ותכנון למידה. יש הסכמה גורפת בין המרואיינים על כך ש"הרשת החברתית" שיצרו לעצמם הסטודנטים, היוותה גורם תומך משמעותי במצב של למידה מרחוק, וממצא זה מופיע גם בקרב סטודנטים שחוו תנאים סביבתיים מורכבים יותר. עוד עולה כי דרכים פרקטיות לייצר מחויבות ללמידה כמו: סדר יום ברור, בדיקת נוכחות, וחובת הדלקת מצלמות, סייעו לסטודנטים להתגייס ולהתחייב לאתגר הלמידה מרחוק, גם כאשר התנאים לא היו קלים.

מידע כזה יוכל מחד לעזור לשפר את המבנה הפרקטי של מערך ההוראה המקוונת ואת עיצוב הקורסים המקוונים, ומאידך, לשמש כבסיס לניסוח ולהטמעה של כללי התנהלות בלמידה המקוונת שיעזרו לסטודנטים להפיק את המיטב מסביבת למידה כזו.

למידה טכנו- פדגוגית: מאפייני מערכת החינוך הערבית- בדואית בעידן פוסט קורונה בכפרים הלא מוכרים בעיניהן של מורות חדשות

מר עארף אבו גוידר — המכללה האקדמית אחווה

מגיפת הקורונה הפכה לגורם דומיננטי בחיי העולם בכלל וקבוצות מסורתיות בפרט, על אחת כמה וכמה כשמדובר על מערכת החינוך הערבית- בדואיות הסובלות ממחסור בחשמל ובמשאבים בכלל ובכפרים הלא מוכרים בפרט.

מחקר זה בחן את ההשפעות של מצב החירום שנקלעה אליו מערכת החינוך הערבית- בדואית בעיניהן של מורות חדשות. מן המחקר עולה שלמרות הנגיף נוספה למורות החדשות תרבות חדשה של זמינות ללמידה אפקטיבית, חשיפה למקורות ידע חדשים; עבור מורות חדשות צדדו בטכנולוגיה החדשה ככלי תקשורת מהימן שפותח רשת חברתית של תקשורת בין בית הספר להורים, תלמידים ובכך להוות כלי עזר עבורם בשיפור מערכת החינוך בכפרים הלא מוכרים. נוסף לכך, לדעת מורות חדשות ההורים יכולים לעזור תוך שיתופם בפעילות הלימוד מרחוק בעיקר בחיזוק הלמידה. מורות מצדדות בצורך לשתף את ההורים בלמידה חדשה ומשמעותית שבה יהיה צורך הן מצד משרד החינוך והן בתי הספר לקיים קובץ הדרכות וסדנאות שיתופי עם ההורים על מנת להעלות את המודעות בנושא למידה מרחוק, סדנאות מסוג זה מהוות חלון הזדמנות ייחודי לשילוב ההורים בתרבות הבית הספרית, ובכך ההורים יפתחו מודעות גבוה בפלטפורמות דיגיטליות, דבר אשר יכול למנף את ההישגיות הבית ספרית.

זאת ועוד, מן המחקר עולה תמונה חדשה משמעותית בכל הקשור לתלמידים המתקשים, מורות חדשות טוענות שתלמידים מתקשים השתתפו במפגשי הזום בניגוד למפגשים הפיזיים טרום עידן הקורונה.

בעידן פוסט הקורונה על בית הספר לקיים שיעורים שבאמצעותם המורים צרכים לעלות משימות באתר בית הספר וללמד את התלמידים איך להתמודד עם "משימות מתוקשבות" וכן לאפשר לתלמידים לחפש ידע באופן עצמאי ובכך מעודדים ומכינים את התלמידים למצבי חירום בצוותא עם הפנמת הלמידה הטכנו- פדגוגית.

הצעדים המיידים מבחינת משרד החינוך משתקמים בהובלת מערך הדרכה רחב דיו בנושא למידה מרחוק בנוסח השתלמויות מתוקשבות- השתלמויות שבהן יהיה דגש חזק על הכלים התקשוביים וכן יש מקום לפתח לקדם הדרכה לילדים בשימוש בטכנולוגית הלמידה, ביישומי המחשב, על אחת כמה וכמה כשמדובר בסוג למידה חדש- למידה עצמית בעידן הזום. נוסף לכך עולים אתגרים חדשים שעל מערכת החינוך הערבית- בדואית להתמודד איתם בכפרים הלא מוכרים כגון: התמודדות עם המחסור בציוד, רשת האינטרנט ומחשבים או טאבלטים אשר היעדרותם מהווה חסם משמעותי בפני למידה מקוונת משמעותית ואף במקרים רבים גורמת לעיכוב רב בהליך הלמידה הטכנו- פדגוגית.

Comparing the effect of an online simulation training only with that after face to face simulation

Dr. Linder Ifat , Dr. Weissblueth Eyal

Tel Hai Academic College

The current study examined the effect of Online Simulation Training (OST) only on its experience and learning in comparison with that of Online Simulation Training after Face to Face (OSTaFtF). 138 participated in OSTaFtF and 299 in OST. Participants asked to fill a questionnaire constructed according to the Kirkpatrick model. Findings indicated that about 60% of the participants preferred face-to-face simulations. Preference for OST was related mainly to the "protected" dimension. The main contribution of a simulation is in the "experience and learning" components, while in OSTaFtF the contribution was higher. "Being protected" was found to be higher in an online environment and participants who experienced it with an actor gave higher scores in all parameters. The findings attest to the effectiveness of using the online, familiar, simple-to-operate, and relatively inexpensive platform and allow for informed decisions about its continued use for the benefit of socially remote populations.

מושב מס' 8 <<

השכלה גבוה ביום שאחרי

ראש המושב: דגב' אריאלה גלעדי

"יצאתי לחפש אתונות ומצאתי מלוכה" — שימוש בעולמות וירטואלים ככלי פדגוגי בחווית הלמידה המשמעותית של הסטודנטים ובתהליך הכשרתם להוראה

שרונה אליאס מרכוס — המכללה האקדמית בית ברל

רונית גלסמן — המכללה האקדמית בית ברל

ד"ר אסנת דגן — המכללה האקדמית בית ברל

עולמות וירטואלים (VW) מספקים סביבת למידה תלת-ממדית מקוונת שבה קיימים ייצוגים של העולם האמתי או הפשטה ויזואלית של מצבים מורכבים, המאפשרים למספר גדול של משתתפים לפעול בה (Savin-Baden, et al., 2017). ה-VW יכולים לכלול אחד או יותר מהמרכיבים הבאים (Penta-Rios, et al., 2018): א) אשליה של המצאות בסביבה של 3D; ב) היכולת לפעול עם אובייקטים 3D; ג) ייצוגים דיגיטליים של לומדים בצורת אוטר; ו-ד) היכולת לתקשר עם לומדים נוספים בסביבה זו. ה-VW מאפשרים למידה פעילה ושיתופית, למידה מתוך עשיה והבניית הידע באמצעות נוכחות והטמעות (immerse) דרך אינטראקציות חברתיות (סוציאליזציה).

להלן תיאור חקר-המקרה שיציג שימוש ב VW בקורס להכשרת מורים, שבו ההטמעה של הפדגוגיה עם הטכנולוגיה התבססה על סינכרון של שלושה מרכיבים, לשם השגת המטרות הטכנו-פדגוגיות של הקורס: המודל הפדגוגי בהכשרת פרחי הוראה ומורים, הידע התיאורטי לשילוב עולמות וירטואליים בהוראה, הדרכה טכנולוגית לשימוש ב-VW. הקורס התקיים בשלושה צירי יישום: 1: טכנולוגיה בשירות המרצה והסטודנט - התוצאה: הוראה גמישה מותאמת צרכים ולמידה משמעותית: חוויתית, התנסותית ומייקרית, חברתית וקידום SEL. 2: טכנולוגיה בשירות פרח ההוראה - התוצאה: פיתוח מיומנויות אישיות ומקצועיות למאה ה-21 : גמישות, ביקורתיות, שיתופיות. 3: טכנולוגיה בשירות התלמידים - התוצאה: למידה משמעותית ופיתוח מיומנויות המאה ה-21.

במהלך הפעילות התבקשו הסטודנטים לחקור שיטות הוראה ולמידה מותאמת בכיתה הטרוגנית וליישם את הנלמד בעיצוב המרחב המתאים ביותר לשיטות אלה בחדרים וירטואליים ובתכנון עבודה פעילה בסביבה באופן יחידני וקבוצתי. בתהליך הבנייה התקיימו פגישות תכנון, ביצוע ורפלקציה של הסטודנטים. בתום התהליך התקיים סיור וירטואלי בסביבה תוך הסבר על תרומת העיצוב לפיתוח שיטות הוראה ולמידה לקידום אקלים חינוכי מיטבי בכיתה ההטרוגנית. בנוסף, נערך פיילוט מצומצם של התנסות תלמידים ב-VW והפקת תובנות ראשוניות בלמידה חדשנית.

המסקנות מהתנסות זו הן כי: 1) יישום מוחשי של המטרות הפדגוגיות ב-VW מעצים את הבנתם של פרחי הוראה ואת חווית הלמידה המשמעותית כסטודנטים. 2) תהליך הלמידה מאפשר יצירת עולמות פדגוגיים חדשניים והגמשה מחשבתית תוך סימולציה בחללים תלת-ממדיים. 3) התנסות זו ב-VW מאפשרת ליצור עולמות חדשים ושונים בתהליכי הוראה-למידה שבדרך כלל אינה אפשרית או קשה מאוד ליישום בעולם האמיתי.

הטכנולוגיה הינה כלי שאי אפשר להתעלם ממנו כאמצעי חינוכי בשגרה ויש לו יתרונות רבים בחירום. VW מאפשרים יישום מוחשי באמצעות סימולציה, הגמשה מחשבתית ולמידת חקר שיתופית ומייקרית שחיוניים להכשרת פרחי הוראה במאה ה-21 ומהווים מודל ומודלינג לפיתוח דרכי הוראה ולמידה לתלמידים בעידננו.

השפעת גורמים רגשיים וחברתיים על התמודדות עם פער דיגיטלי בלמידה מרחוק

ד"ר ניבה דולב, המכללה האקדמית כנרת

עולמות וירטואלים (VW) מספקים סביבת למידה תלת-ממדית מקוונת שבה קיימים ייצוגים של משבר הקורונה חייב את האקדמיה לעבוד ללמידה מרחוק בבת אחת וללא הכנה והדגיש והעמיק את הפער הדיגיטלי בקרב הסטודנטים. מימדים טכנולוגיים, כלכליים וסוציולוגיים שונים של הפער הדיגיטלי נידונו בספרות רבות, אך תשומת לב מחקרית מעטה בלבד ניתנה עד כה למימדים הרגשיים והחברתיים שלה.

המחקר הנוכחי נערך בקרב 375 סטודנטים לתואר ראשון במגוון מוסדות להשכלה גבוהה במהלך הלמידה המקוונת בזמן משבר הקורונה. המחקר בדק באמצעות שאלונים את הרווחה הנפשית, תחושת השייכות והתמיכה החברתית בתקופה זו ואת הקשר שלהם לפער הדיגיטלי.

ממצאי המחקר הצביעו על כך שכלל שסטודנטים חווים פער דיגיטלי גדול יותר, הם חווים רגשות עזים יותר, חיוביים ושלילים כאחת, כלפי הלמידה הדיגיטלית. מעבר לכך, רגשות שליליים נמצאו מתווכים את הקשר בין פער דיגיטלי ללמידה מקוונת, כך שככל שהפער הדיגיטלי גדול יותר, הרגשות השליליים גוברים, הלחץ גדל והלמידה המקוונת נפגעת. באופן מפתיע, רגשות חיוביים, שנמצאו עזים יותר אף הם, לא נמצאו כתורמים להקטנת הקשר השלילי בין הפער הדיגיטלי ולמידה מקוונת, למרות שהספרות מציינת את תרומתם ללמידה.

מעבר לכך, נמצא כי התמיכה הנתפסת מחברים ללימודים נפגעה במהלך הקורונה, ובמיוחד שככל שהפער הדיגיטלי גדול יותר. מאידך, נמצאה בקרב הסטודנטים, ובמיוחד הסטודנטים החווים פער דיגיטלי, תחושת שייכות גבוהה לאקדמיה, ובמיוחד למרצים. תחשת השייכות אמנם ירדה במהלך הלמידה מרחוק בזמן הקורונה, תחושת השייכות למרצים נפגעה אך במידה מעטה, דבר המדגיש את חשיבות המרצים והקשר האישי עימם.

ממצאי מחקר זה מדגישים את תפקידה החשוב של האקדמיה בהכנת הסטודנטים ללמידה, אשר תהיה בחלקה לפחות מקוונת גם בעתיד, ובמתן הכלים והיכולות לכל סטודנט להשתלב בלמידה ובעולם העבודה בצורה שוויונית ומוצלחת. יכולות אלה כוללות ממדים טכנולוגים, אך במידה רבה גם רגשיים וחברתיים. מיומנויות אלה מהוות גם תחומי המיומנויות החשובות למאה ה- 21 והמופיעים בדו"ח ה OECD ל 2030. במקביל, חשוב לטפח קשר אישי ותמיכה בין מרצים וסטודנטים ובין הסטודנטים לבין עצמם. מתוך כל אלה, פיתוח מיומנויות רגשיות וחברתיות בקרב סטודנטים ומרצים כאחד צריכות לעמוד במקום מרכזי בסדר העדיפויות האקדמי.

The professional identity of academic staff members in higher education post COVID-19

Ariela Giladi - Ariel University

Nitza Davidovitch — Ariel University

The professional identity development in higher education and its implications is a growing interest in literature (Molinero et al., 2017). More specifically, research indicate that the professional identity of academic staff members has been unstable and influenced by a variety of personal and contextual factors (Clarke et al., 2013). It is mainly driven by two contrasting forces affecting their identity: students' demands and academic demands (i.e., research and administration duties). The challenge of lecturers is to navigate between the two. Moreover, we suggest that the COVID-19 pandemic increased the uncertainty of the professional identity of academic staff members. The shift to online courses created a new problematic dimension in addition to the two forces mentioned above. Lecturers have become another communication channel, competing for students' attention, and as with all other communication channels now available, the students tend to multi-task and distract themselves with other activities. The goal of the present study is to explore the professional identity of staff members in academia post COVID-19. The study aims to understand how lecturers perceive their job demands pedagogically, technologically, their sense of occupational security pre and post COVID-19, and how those perceptions may vary by age, gender and seniority. Thus, our study aims to contribute to the existing literature by better understanding post COVID-19 professional identity of academic staff members. Implications and recommendations derived from the study will be discussed.

מה יכולה ההשכלה הגבוהה ללמוד מההתפתחויות שחלו בתחום הלמידה הארגוני בתקופת הקורונה?

ד"ר שלמה אברמוביץ, החוג לחינוך מכללת שאנן, המכללה האקדמית הדתית

ההשכלה הגבוהה ותחום הלמידה הארגונית פועלים, בדרך כלל, בשני יקומים מקבילים, ללא נקודות זיקה משמעותיות ביניהם. ישנם הבדלים גדולים בין התחומים אלו, במטרות, היעדים ושיטות הלמידה. עם זאת, נראה שכחלק מהחשיבה המחודשת על ההשכלה הגבוהה בעידן ה'פוסט קורונה', כדאי להסתכל מה התרחש בתחום הלמידה הארגונית, ולבחון מה ניתן לאמץ ולקחת משם ללמידה במוסדות ההשכלה הגבוהה.

ההרצאה תבחן את השינויים וההתרחשויות שחלו בתחום הלמידה הארגונית בארץ ובעולם, כפי שעולה ממספר מחקרים שנערכו לאחרונה. מעבר לעצם המעבר הצפוי ללמידה דיגיטלית, המחקרים מצביעים על מספר מגמות באופן השימוש בכלים דיגיטליים בלמידה: נעשה שימוש נרחב בוידאו, בתוצרים של מיקרו למידה, בסביבות אוצרות ובכלים דיגיטליים ללמידה שיתופית. מצד שני, השימוש בטכנולוגיות מתקדמות של מציאות מדומה ורבודה נתפס כלא רלוונטי. מלבד המעבר ללמידה דיגיטלית, המחקרים מצביעים על שינויים באסטרטגיות הלמידה, ועל הכרה בצורך בשינוי מעמיק בתפיסת אופן הלמידה ומסגרות הלמידה.

ההרצאה תבחן כיצד ניתן ליישם חלק מממצאי המחקרים גם במוסדות ההשכלה הגבוהה. המוקד יהיה בצורך לשנות את הפרדיגמה, ולהרחיב את מעגל הלמידה מעבר לגבולות הזמן והמקום הקונבנציונליים. באמצעות שימוש בכלים דיגיטליים וחשיבה מחודשת על שיטות הלמידה ניתן יהיה להפוך את הלמידה במוסדות ההשכלה הגבוהה לאיכותית ואפקטיבית יותר, ומתאימה יותר לעידן החדש. חשיבות ההרצאה היא בחשיבה המחודשת שהיא מציעה לשינויים בדרכי הלמידה במוסדות ההשכלה הגבוהה, מתוך התבוננות בנעשה בענף אחר, תחום הלמידה הארגונית.

מושב מס' 9 <<

הוראה-קורונה-והכשרת מורים ומה שבינהם

ראש המושב: ד"ר יונס אבו אל-הי'גיא

ההשפעה הפסיכולוגית של מגפת ה -COVID 19על סטודנטים ערבים במוסדות אקדמיים בישראל

ד"ר יונס אבו אל הי'גיא — מכללת סכנין

מגפת COVID-19 הגיעה לישראל ב-27 בפברואר 2020. במהלכה של מגפה זו נדבקו, עד לכתיבת מחקר זה, מעל ל- 350,000 ונפטרו יותר מ- 3,000 איש. התפשטות הנגיף הביאה לא רק סיכון בריאותי, אלא יצרה קשיים כלכליים, חברתיים ולחצים פסיכולוגיים ורגשיים רבים ובלתי נסבלים בקרב האוכלוסייה בכלל, ובקרב סטודנטים באקדמיה בפרט. מטרת המחקר הנוכחי היא הערכת רמת החרדה בקרב סטודנטים ערבים באקדמיה בישראל בצל מגפת הקורונה, ובדיקת הקורלציה בין רמת החרדה למשתנים שונים (הכנסה יציבה, תמיכה כלכלית משפחתית, דאגות מעיכובים אקדמיים, חיי יומיום, מחשבות לעזוב או להקפיא את הלימודים ומשתנים נוספים אשר נרחיב עליהם בגוף המאמר).

המחקר התבסס על שאלונים שכללו את סולם הפרעות החרדה הכלליות (GAD-7) בן 7 פריטים ועוד שאלונים מובנים המספקים מידע דמוגרפי על המשתתפים. קיבלנו 437 תגובות. תוצאות המחקר הראו כי 19% מהמשתתפים חוו חרדה קשה, 29.5% חרדה בינונית ו-34.1% חרדה קלה. יתר על כן, נמצא כי סטודנטים שאין להם הכנסה יציבה וכך גם סטודנטים שלא קיבלו תמיכה כלכלית מהמשפחה (כלומר, סטודנטים שיש להם דאגות כלכליות) דיווחו רובם על חרדה קלה ובינונית. תוצאות ניתוח המתאם הצביעו על כך כי דאגה מעיכובים בלימודים אקדמיים ודאגות כלכליות, מחשבות לעזוב או להקפיא לימודים והשפעה על חיי-היום יום, נקשרו חיובית עם תסמיני חרדה .(P < .001) יחד עם זאת תמיכה כלכלית מהמשפחה והכנסה יציבה היו בקורלציה שלילית עם רמת החרדה.

השפעת המעבר ללמידה המקוונת על נכונות הסטודנטים ללמידה השיתופית ועל ההתנהלות הדמוקרטית בקבוצות הלימוד

ד"ר אסתר סרוסי — המכללה האקדמית תל-חי

ד"ר נתן רוטשילד — המכללה האקדמית תל-חי

למידה שיתופית collaborative learning היא שיטת למידה שמאפשרת להעצים את התרומות של הלומדים העמיתים בהבניית החומר הנלמד, בהגברת המוטיבציה ובתמיכה הדדית לארגון הלימודים (Shachar & Sharan, 1994). ללמידה השיתופית יש גם השפעות חיוביות על ההרגשה של הלומדים, והיא נחשבת להזדמנות להטמיע ערכים דמוקרטיים כמו סובלנות לשונה ושוויוניות (Erbil & Kocabaş, 2017). אבל לפעמים העבודה בקבוצה מייצרת שיבושים שמשתקפים בתלונות של סטודנטים על אי שוויון בחלוקה של נטל הלמידה ובקבלת החלטות בקבוצה, ועל בעיות בין אישיות. אבל המעבר בין למידה שיתופית בנוכחות פיסית ל"למידה שיתופית נתמכת טכנולוגיה" (CSCL) שהתבצע בעקבות משבר הקורונה בכל מערכת ההשכלה הגבוהה, הוביל לשינויים בהתנהלות העבודה בקבוצות(Guazzini, Guidi, Cecchini, & Yoneki, 2020) . הנתונים שאנו מביאים כאן מתארים את השינוי.

השוונו קבוצות סטודנטים שלמדו באותו הקורס "חינוך לדמוקרטיה" בשלוש נקודות קריטיות בזמן: השנה שלפני משבר הקורונה, בתחילת התקופה של הלמידה המקוונת עקב משבר הקורונה וחצי שנה בתוך תקופת הלמידה המקוונת. בכל פעם, כ 50 סטודנטים מילאו שאלון הבודק את התנהלות הלמידה שלהם בקבוצה ואת שביעות רצונם ממנה. הנתונים שנאספו מראים כמה הבדלים בין התקופות.

ראשית, במהלך הלמידה המקוונת, מוכנות הסטודנטים לעבודה בקבוצות עלתה באופן מובהק, אפילו כאשר היה מדובר בקבוצות המורכבות מסטודנטים שלא הכירו לפני ביצוע המטלה. לפני תקופת הלמידה המקוונת, אחת הבעיות שבלטו בקבוצות הלימוד כאלה, הייתה בעיית התקשורת בין חברי הקבוצה והסטודנטים המעורבים יותר בלמידה התלוננו פעמים רבות על כך שאחרים לא נגישים, מה שעיכב את העבודה. לעומת זאת, בתקופת הלמידה המקוונת, הקבוצות דיווחו באופן מובהק על פחות בעיות תקשורת ותדירותם ועוצמתם של המתחים הבין אישיים ששררו בקבוצות גם פחתה באופן מובהק. מספר הסטודנטים שפיתחו עמדה שלילית כלפי השיבוץ אקראי לקבוצות פחת גם הוא באופן מובהק. שנית, הסטודנטים שנבדקו בתקופת הלמידה המקוונת דווחו על התנהלות יותר שוויונית בקבוצה, ובתקופה הזו אחוז יותר גדול מהסטודנטים העיד על כך שהוא פיתח יותר סובלנות לשונה.

"הוראה בפיג'מה" — הכשרה מרחוק בחינוך המוזיקלי בעידן הקורונה

ד"ר טל וייס, ד"ר ביאטריס בר, הפקולטה לחינוך מוזיקלי - מכללת לוינסקי לחינוך

בעקבות משבר הקורונה (COVID-19) שפרץ בעיצומה של שנת הלימודים תש"ף (2020), מירב הלמידה - בתוך בתי הספר, בהדרכה הפדגוגית בשטח ובהכשרה לסטודנטים במכללות לחינוך — עבר למדיה הדיגיטלית. מעבר זה הצריך שימוש בכלים דיגיטליים השונים מאופן ההדרכה המסורתי, ודרש גמישות והתאמה מהירה של תכנית ההכשרה לתנאים החדשים שנוצרו. תחום הדעת של החינוך המוזיקלי המבוסס על פעילויות שמתקיימות באופן טבעי פנים אל פנים "בבגדי חג", כמו: שירה, האזנה, תנועה ונגינה, נדרש לשינויים גדולים עוד יותר ולמעבר ל"הוראה בפיג'מה" שנעשית מרחוק בתוך המרחב הביתי.

המחקר הנוכחי נערך באופן איכותני, ובדק תוצרים שנוצרו תוך כדי תהליך ההכשרה לצורך איתור שיטות הוראה ולמידה המיועדות לגן הילדים, לבית הספר היסודי ולתיכון. נתוני המחקר הם אוסף של תוצרים — חומרים אותנטיים שנוצרו תוך כדי תהליך ההכשרה בשעת משבר הקורונה בסמסטר ב' של שנה"ל תש"ף, ובסמסטר א' של שנה"ל תשפ"א. חומרים אלו לא הופקו באופן מלאכותי לצורך המחקר, אלא כדי לתת מענה אותנטי לצורך, ומכאן תקפותם המחקרית.

במסגרת המחקר, נבדקו תוצרים של שלוש אוכלוסיות שונות: סטודנטים לחינוך מוזיקלי, צוות ההדרכה (מדריכים פדגוגים ומרצים לחקר) ומורים מאמנים במסגרות החינוך השונות. תוצאות המחקר צפויות להרחיב באופן פורמלי את תכנית ההכשרה הקיימת, ולהוסיף שיטות חדשניות המותאמות ללמידה ולהוראה במאה ה-21. שיטות אלו פותחו אמנם מתוך משבר, אבל הולידו אפשרויות עבודה מגוונות המרחיבות את "סל" הכלים הטכנו-פדגוגיים של צוות ההדרכה שבהם יוכל להשתמש לא רק בעתות חירום. מסיבות אלו, אנו רואות במחקר זה כתורם באופן משמעותי לפיתוח שיטות למידה והוראה חדשניות בתחום החינוך המוזיקלי בפרט, ובתחומי האומנויות בכלל.

קהילה לומדת היברידית במסגרת ההדרכה הפדגוגית במכללת סחנין

ד"ר סיהאם חמזה מכללת סחנין

בעידן של מציאות משתנה, אנו נדרשים להתאים את דרכי ההוראה למידה והערכה למציאות זו ולשלב בה למידה עכשווית ורלוונטית תוך התייחסות לעקרונות הפדגוגיה העתידית אשר מטרתה לעורר סקרנות, שיח, דיון מעמיק, חשיבה ביקורתית, מעורבות ופעלנות משמעה היכולת לקבוע מטרות ופיתוח לומד עצמי. למידה היברידית שפותחה בעקבות קורונה הינה יתרון משמעותי לתהליך הלמידה ולתוצריו, המשלבת מגוון גישות ופלטפורמות שלמות המעצבות בימים אלה את דרכי ההוראה למידה והערכה .

קהילה לומדת היא רכיב מרכזי במערכי PDS ,לכן מושקע מאמץ רב בהקמה ובתחזוקה של מסגרת זו. קהילת לומדים, במודל שהקמנו במכללה בעידן הקורונה המורכבת ממדריכים פדגוגיים, מורים מאמנים ממקצועות שונים וסטודנטים מתנסים. פועלת מתוך חקרנות ושיתוף במטרה לשפר את איכות ההוראה והלמידה, יוצרת שינוי בתפיסת הלמידה המשמעותית, במסגרת זו מתקיימים דיונים ושיח דיסציפלינריים ופדגוגיים העוסקים בסוגיות שעולות מתוך העולם הבית-ספרי, מציאות זו יוצרת רצף פדגוגי בין המכללה לבית הספר תוך בניית שפה משותפת ודפוסי עבודה דינמיים וגמישים המחייבים תכנון עבודה תוך כדי פעולה ובניית מציאות מאפשרת אינטראקציות , טיפול בקונפליקטים ותיעוד הפרקטיקה.

בקהילה משתתפים 27 אנשים: שבע מדריכות/ים פדגוגיים מתחומי הוראה שונים, עשרה מורות/ים מאמנים מנוסים מתחומים מגוונים ומבתי ספר יסודיים מישובים שונים ועשרה סטודנטיות/ים מתנסים בתחומי הוראה שונים במכללת סכנין , חברי הקהילה נפגשים היברידית, בזום ופנים אל פנים, כל שבועיים למשך שלוש שעות אקדמיות במשך שנת הלימודים, כאשר אני המובילה לקהילה.

מטרות יישומיות לשנת תשפ"א

פיתוח מודל הדרכה היברידי מיטבי במערך ה PDS ושילוב בין רכיבים גנריים לרכיבים דיספלינאריים תוך ניהול הדרכה פדגוגית במציאות משתנה מבט על הביטים טכנופדגוגיים, מיסוד סדירויות מנגנונים ושגרות.

עיצוב ותכנון ביקורתי של תכנית הלימודים פיתוח מערכי שיעור ויחידות הוראה באיכות גבוה. פיתוח יחידות הוראה בראייה היברידית יחידות אקטיביות עם עושר בחוויות הלמידה ומבוססת משחקים דיגיטליים.

למידה במרחב מבוססת פרויקטים ועבודות חקר, עבודה בקבוצות קטנות והקניית כלים למתנסה להיות מנחה קבוצת תלמידים.

תוצרים ומדדים

בחירה מושכלת בכלים וסוג הלמידה ההיברידית שימוש ויישום במודלים של הלמידה וחיבור בין התיאוריה לפרקטיקה בין החזון לכלים.

למידה שיתופית ומעמיקה המשלבת בניית ידע סביב רעיון גדול, מיומנויות וחינוך לערכים.

שימוש ביחידות הוראה אקטיביות עשירות בחוויות הלמידה, ותכניות לימודים עם תפוקות מדידות.

תמיכה בפרחי הוראה משמעה עיצוב ותכנון אקטיבי של מה ואיך ללמד, הקניית כלים למתנסה כמנחה קבוצת תלמידים, הצגת פרויקטים ומחקרים בימי שיא בבתי הספר.

מושב מס' 10 <<

מושב בינלאומי בהשכלה הגבוהה

ראש המושב: ד"ר סנדי חביב

E-assessment in Higher Education (HE): challenges and gainings for post-pandemic times

Nicoleta Laura POPA, "Alexandru Ioan Cuza" University of Iași, Romania

Abstract

During the Covid-19 crisis universities around the world experienced not only what would perhaps be theorized in the future as "emergency teaching", but also developed adjusted assessment frames and methods. Although digital technology was certainly acknowledged as an influential innovation driver for educational assessment before Covid-19 crises, HE institutions have been traditionally reluctant in using technology for regular assessments, except large cohorts of students exposed to objectives tests. In the past year however, university teachers have been pressured to balance proctored and non-proctored exams, testing and authentic assessment tools (e.g., digital portfolios and projects), individual and collaborative assessment and so on. The present paper attempts to summarize experiences already reported in several surveys, but also to develop on the idea that the Covid-19 crisis may be a catalyst for a permanent change in our assessment practices. Questions and doubts about assessment choices are obviously familiar to all university teachers, but technology enhanced assessment got into our professional life and will most probably stay. Admitting this as a fact might help us advance more rapidly towards embracing technology in assessment contexts (the use of interactive and dynamic digital tests, on-line or off-line; drawing on multimodal expression; fostering self and peer-assessment; constant and faster individualized feedback and support based on digital collaborative tools).

Higher education with opportunities after the COVID-19

Dr. Brajesh Kumar Gupta "Mewadev"

Eklavya P. G. College, Banda (U.P.), India

Recently, the foundations of this unique ecosystem have been impacted significantly by the rapid spread of the corona virus (Covid-19) outbreak, creating uncertainty regarding the implications for higher education and as a society, we allow, in fact, condone -institutional policies, practices, and systems in higher education that, taken together, make good teaching a heroic act performed by truly dedicated faculty members, rather than the universal expectation and norm across campuses and the present incidents it seemed that absence of moralistic, ethical or spiritual base in schooling system is the root causes of imperfect behavior of a person. People need a good education to be able to survive because the purpose of education in a democratic society is to instill the values of cooperation, fairness, and justice into the hearts of our students.

Education is a very important step during a Child's overall development, everywhere the globe whereas a touchstone and a clear conceptual framework link of education our advocacy for change to a powerful set of ideas, commitments, and principles against which to test current policies, practices, and proposals for reform and it's time we make the shift towards a democratic approach to education in our classrooms and schools. This should include instructing students on the appropriate protocols for hand washing, covering sneezes and coughs with their elbows, and self-isolating if they are experiencing flu or cold-like symptoms but such change has the unique promise of restoring higher learning in education while preserving its extraordinary diversity, furthermore, it does not only allow people to read or write it also offers them the opportunity to have a good life, communicate better, develop new technologies and support the economy. A person who has knowledge of his surroundings can survive happily in this society and expectation to getting secured and establishing a peaceful social system against different social barriers had always been a core demand of the human race.

Perhaps incident of gang rape, sexual abuse, molestation, robbery or murders are not the unknown issues in Indian mythology, so many relevant stories are present in mythological manuscript. When people have enough knowledge about a certain field it is easy to bring about new reforms for the development of society, we allow the most regressive features of undergraduate culture to undermine the motivation and desire for the intellectual growth of many good students; in many ways, being a serious student is also a heroic act. Therefore, education plays one of the most important roles in the development of nations because every individual need to be educated to the right level before they can join the work-force; especially when it is becoming more knowledge-based.

Indeed, the reality is inside of enclosing spiritualism in education system promotion of yogic practice is also required to consist of a concrete base to

Opportunities-

• Vision planning will supplement strategic planning.

• The academic year will be 12 months long and combine the best of in-person and online learning and will contribute to improved progression and graduation rates.

• Year-round recruitment activities will allow applicants greater flexibility in college and university selection and enrolment.

• New business models and financing options will bring stability to the 'bottom line' and preserve the benefits of a residential experience while lowering the cost of education.

• Collaboration, not competition, will be embraced by all members of the academy and building a robot or learning ballet requires the coming together of an instructor and fellow students at a common time.

Adapting to conducting online classes, video lectures, and seminars should be one of the priorities of higher education. Creating flexible methods of teaching and admission would be beneficial for both students and universities. Even as the higher education sector continues to react to the immediate and acute emergencies of the pandemic, university and college leaders need to begin considering the lasting impact of COVID-19 and its effect on their institutions. This is mainly the result of cross-country differences since some nations started expanding education much later than other, and the benefits of girls' education extends to their own children who are often healthier and more educated because their mothers went to school. Pending legislation also requires higher education institutions to develop and expand emergency preparedness and response plans. Legislators are also exploring strategies to address funding and appropriations for public colleges and universities and are planning to cancel spring breaks or move to remote instruction after the break, which has prompted some concern about academic success and mental health.

The personal benefits are fairly obvious — research has shown over and over again that a college education leads to higher income earnings over one's lifetime and measuring learning outcomes in a way that enables us to make comparisons across countries and time is difficult. The higher education sector has withstood turbulent economic times in the past, and it will withstand them again. In a digital age, universities and colleges are better placed today more than ever to provide students with easy access to continue their studies online. Education can offer us safety and the opportunity to learn skills that will help us to heal wounds and rebuild our societies to measure learning outcomes in a systematic way across countries, but these tests are relatively new, and they tend to cover only specific geographical areas and skills. The current forced experiment with online instruction has significantly lowered the psychological barriers to change among parents, students, faculty, and university leaders. The value of growing intellectual capital and cultivating a sense of social responsibility to the local and global community where respect and understanding grow when students of diverse abilities and backgrounds play, socialize, and learn together which means the majority of

incorporate education; that restoring attention to the fundamentals, rather than the frills, would not put that one institution at serious risk while some universities may already have strong online systems, smaller universities may struggle under the weight of the demand.. Indeed, it is true that this is a collective problem, and that action by many schools, supported by a strong national impetus for change, is a necessary condition for success where developing country literally means, a poor agricultural country that is seeking to become more advanced economically and socially. We understood, without even saying it out loud, that remote learning is all about reconfiguring the relationship between educators and students.

Governments around the world are nowadays widely perceived to be responsible for ensuring the provision of accessible quality education beyond the need for workers to fill specific jobs, there are grander reasons to encourage people to pursue postsecondary education and the sustainable development movement has grown and campaigned on the basis that sustainability protects both the interests of future generations and the earth's capacity to regenerate and in a knowledge economy, education is the new currency by which nations maintain economic competitiveness and global prosperity. Education enables us to understand ourselves and others and our links with the wider natural and social environment; this understanding serves as a durable basis for building respect for building momentum around the global movement for education: to put every child in school, to improve the quality of learning, and to foster global citizenship. Human rights education, peace education, multicultural education, education on race and race issues, environmental education and ultimately citizenship education all have overlapping features and concerns with development education, that education is a democratizing force that helps to prepare students to participate actively in all aspects of democratic life.

The importance of ethics in the process of education in today globalized world with the aim of leading the students to the multicultural perception of the society and the world, according to many of those who believe that the aims of education should be devoted to the preservation of democratic processes, the prevailing educational culture found in most schools is based on a philosophy of scientific management in which hierarchy, linearity, and efficiency are stressed and the lives of people locally and in the developing world and encourages us to link our actions at a local level to the needs and management of the planet and its population.

There are assumptions and opportunities for higher education after Covid- 19 -

Assumptions-

- Vision planning will co-exist with and complement strategic planning.
- In-person, on-campus instruction will not begin until the spring 2021 semester.
- Out-of-date business models will be retired.
- Several colleges and universities worldwide will be forced to close.
- Private, small, and poorly endowed colleges and universities will merge with other institutions.

countries have seen improvements in learning outcomes over the last couple of decades.

Instead, universities must outsource areas where others possess superior core competencies at scale by orchestrating an ecosystem of partners: the world's experiment with online teaching is making more apparent and salient the superior value proposition of immersive, educated children are at the heart of healthy, productive and prosperous societies. If that is the future we want tomorrow, we must invest today and much of the growth is expected in the fields of health care, science, technology, and education whereas the coming summer is a great opportunity to build on that momentum and transform higher education into something that is customizable and affordable to the vast majority of people. Higher education institutions should make sure to keep their students well informed during these times. Many universities have set up coronavirus support services for their students, updated their FAQs sections, and are constantly keeping the students posted on how the virus will be affecting their studies or exam terms. Giving everyone information on the safety measures necessary against COVID-19 helps in the fight against the virus. In the post-crisis situation, new expectations will be put on higher education institutions in terms of the links in the communities, in terms of teaching, in terms of international strategies and mobility, etc, and in terms of values themselves. Evidently, higher education institutions will have to operate in a very different economic, social and political climate.

New trends regarding learning in virtual reality

Ciprian Ceobanu, Ph. D.

Faculty of Psychology and Educational Sciences

"Alexandru Ioan Cuza" University from Iași, Romania

Teaching and learning, the classical binomial around which all influential educational paradigms revolve, has been under constant and rigorous scrutiny by the scientific community, with the two parts of the binomial analyzed either in conjunction or separately. While learning is merely an individual process and can be described using different psychological theories, teaching has been considered a natural process, with a strong cultural leverage and is interpreted from an array of educational standpoints.

In the Digital Era that we live in, an extra term has been added to the teaching and learning "equation" — the technology - considered to support, enhance, and assist both teaching and learning. A general perspective on education today highlights a number of changes and (re)orientations that, at least in part, originated in the amazing evolution of technology. The student interacts with Virtual Reality - digitally generated artificial environments as if they were real and thus develops knowledge and acquires new skills through experiential learning. Hypothetical environments allow the learner an intuitive understanding of phenomena outside human perception. Consequently, a number of theoretical developments that tries to explain the technology enhanced learning occurred. Current paper analyzes how classical learning theories fits into the new educational reality and some new theoretical developments in this area.

Shifting processes of animation through alternative programs for certain types of animation

Dr. Milan D. Đurić

Faculty of Computing

University UNION in Belgrade

Distant learning requires the large scope of various animation techniques that an art instructor has to find in order to provide the most efficient alternative for processes of creation of digital animation and animation in general. By using certain techniques in teaching processes of animation which imply rotoscoping and Stop Motion techniques require certain programs and physical space for digital recording. Due to changing of approach through distant learning this specific type of the common practice required finding alternative ways.

In my distant learning case, this required finding of new methods which imply alternative programs for realization of specific types of animation. The investigation and observations in this type of teaching process are also influenced by the acts of individual participants, that is, students, and their preference for finding the alternative ways of realization of art assignments. In addition to standard instruction and teaching process and learning goals, the role of an art instructor, as in my own case, in these circumstances also implied leading the students' decision making for using certain adequate programs and solutions for spatial digital recording.

תל-חי
המכללה האקדמית

Tel-Hai
College